

Saugus ir teisėtas naudojimasis informacija bei e.paslaugomis

2015-2016 m.m.

Panevėžio Juozo Balčikonio gimnazija

Šaltiniai

- Alvida Lozdienė, Ieva Mackevič. Pasaulis kompiuteryje, II dalis. Informacinių technologijos XI-XII klasėms, bendrasis kursas, TEV, 2012, psl. 116-169.
- Tatjana Balvočienė, Antanas Balvočius. Informacinių technologijos 11/12, bendrasis kursas, Šviesa, 2012, psl. 116-155.
- Jonas Blonskis, Vytautas Bukšnaitis, Renata Burbaitė, Danguolė Olbutienė, Rima Šiaulienė. Informacinių technologijų valstybiniam brandos egzaminui. Užduočių pavyzdžiai pagal atnaujintą egzamino programą, TEV, 2013, psl. 62-71, 110-111, 118-119.
- Danguolė Jančauskienė. Užduotys savarankiškam darbui 11-12 klasė, bendrasis kursas, Ugdymo plėtotės centras, 2014, psl. 112-120 (skaitmeninis išteklius, parsisiųsti galite iš www.medziaga.puslapiai.lt)

Svarbiausi dalykai

- Elektroninės paslaugos
- Elektroninis parašas
- Asmens duomenų apsauga
- Autorių teisių apsauga
- Antrosios kartos saitynas
- Informacijos apsauga

Informacinės visuomenės paslaugos

- Paprastai už atlyginimą elektroninėmis priemonėmis ir per atstumą individualiu informacinės visuomenės paslaugos gavėjo prašymu teikiamos paslaugos.
- Tai įvairių institucijų naudotojui nuotoliniu būdu teikiamą informaciją ir paslaugos (viešosios paslaugos).

Kada paslaugą galima laikyti informacinės visuomenės paslauga?

- Paslauga teikiama elektroninėmis priemonėmis
- Paslauga teikiama per atstumą
- Paslauga teikiama individualiu paslaugos gavėjo prašymu

Viešosios e.paslaugos (1)

- Elektroninė prekyba
- Elektroninė bankininkystė
- Elektroninė valdžia
- ...

Viešosios e.paslaugos (2)

- Tai įvairių institucijų naudotojui nuotoliniu būdu teikiama informacija ir paslaugos:
 - teisės aktai, kiti dokumentai;
 - darbo skelbimai;
 - viešojo transporto tvarkaraščiai;
 - prekių ir paslaugų katalogai;
 - spaudos leidinių e. versijos;
 - paraiškų pažymoms gauti priėmimas;
 - registracija specialisto (pvz., gydytojo, teisininko) konsultacijai;
 - prekių ir paslaugų užsakymas ir atsiskaitymas už jas;
 - ...

Viešųjų paslaugų pavyzdžiai

- Elektroninės valdžios vartai: evaldzia.lt, epaslaugos.lt
- Lietuvos Respublikos (LR) savivaldybių portalas: savivaldybes.lt
- Asmens dokumentų išrašymo centras prie LR VRM: dokumentai.lt
- Valstybinė mokesčių inspekcija prie LR FM: vmi.lt
- SODRA prie LR SADM: sodra.lt
- LR ir ES teisės aktai: lrs.lt
- Integrali bibliotekų informacijos sistema: libis.lt
- LR įmonių katalogai: imones.lt, 118.lt, ...

Kitų e.paslaugų pavyzdžiai

- Švietimas
- Žiniasklaida
- Virtualūs muziejai
- Sveikata
- Laisvalaikis
- Socialinė sfera
- Darbas
- ...

Viešųjų paslaugų perkėlimo į internetą brandos lygiai

- Informacinis – informacija apie paslaugą pateikiama viešoje interneto svetainėje
- Vienpusė sąveika – iš interneto svetainės galima atsisiu̇sti paraiškos formą
- Dvipusė sąveika – naudotojas paraiškos formą gali užpildyti interne, tačiau pati paslauga suteikiama ne elektronine forma
- Bendradarbiavimas – paslauga teikiama internetu
- Personalizavimas (suasmeninimas) – automatiškai panaudojama ankstesnė naudotojo registracija ir sukaupti duomenys apie naudotoją. Paslaugos teikėjas vartotojui pateikia iš anksto iš dalies užpildytas perdavimo formas

Elektroninis parašas

- Duomenys, kurie įterpiami, prijungiami ar logiškai susiejami su kitais duomenimis ir skirti pasirašančiajam asmeniui identifikuoti ir / ar autentiškumui patvirtinti, apsaugoti juos nuo klastojimo, intelektinės nuosavybės neteisėto naudojimo
- E. parašui kurti bei jo autentiškumui tikrinti naudojama speciali aparatinė ir / ar programinė įranga
- E. parašą išduoda sertifikavimo paslaugų teikėjai, jo galiojimo laikas ribotas
- Kūrimą, tikrinimą, galiojimą, naudotojų teises ir atsakomybę reglamentuoja Elektroninio parašo įstatymas. E. parašo priežiūrą atlieka Informaciniés plėtros komitetas prie Susisiekimo ministerijos
- E. parašu pasirašyti dokumentai turi prievardj adoc

Elektroninis parašas yra saugus, jei:

- vienareikšmiškai susietas su pasirašančiu asmeniu;
- leidžia jį identifikuoti;
- sukurtas priemonėmis, kurias pasirašantis asmuo gali tvarkyti tik savo valia;
- susijęs su pasirašytais dokumentais taip, kad bet koks šių duomenų pakeitimas yra pastebimas.

Ko reikia norint naudotis e. parašu?

- Skaitmeninio sertifikato, kurį išduoda sertifikavimo paslaugų teikėjai (Gyventojų registro tarnyba, Registru centras, Sertifikavimo centras, UAB „Bitė“, UAB „Omnitel“, UAB „Tele2“)
- Skaitmeninių sertifikatų veikimas yra pagristas šifravimo technologijomis, naudojant viešojo ir privačiojo raktų porą. Duomenys, užšifruoti privačiuoju raktu, iššifruojami tik jo poros viešuoju raktu ir atvirkščiai. Viešasis raktas įdedamas į sertifikatą, o privatusis įrašomas į laikmeną. Viešajį raktą gali sužinoti kiekvienas, o privatujį raktą reikia labai saugoti.

Mobilusis elektroninis parašas

- Parašas, kuriuo galima pasirašyti naudojantis mobiliuoju telefonu
- Speciali SIM kortelė su saugia šifravimo programine įranga ir sertifikatais:
 - prisijungimo sertifikatas;
 - pasirašymo sertifikatas.

Ką laikysime asmens duomenimis?

- Tai duomenys, pagal kuriuos galima nustatyti asmens tapatybę:
 - asmens kodas;
 - vardas, pavardė;
 - adresas;
 - elektroninio pašto adresas;
 - telefono numeris;
 - naudotojo vardas ir slaptažodis;
 - biometriniai duomenys;
 - ...

Asmens duomenų tvarkymas

- Prieš pradēdamas tvarkyti asmens duomenis duomenų valdytojas turi gauti duomenų subjekto sutikimą ir užtikrinti tvarkomų duomenų apsaugą
- Asmens duomenis gina Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas
- Teisine apsauga rūpinasi Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija

Autorių teisių objektai

- Originalūs literatūros, mokslo ir meno kūriniai, kurie yra kūrybinės veiklos rezultatas, išreikštas tam tikra forma:
 - literatūros kūriniai;
 - kompiuterių programos;
 - spektakliai;
 - muzikos kūriniai;
 - architektūros kūriniai;
 - taikomosios dailės kūriniai;
 - kiti kūriniai.

Autorių teisės nesaugo:

- idėjų, veiklos metodų, koncepcijų, atradimų;
- teisės aktų ir jų projektų;
- oficialių valstybės simbolių ir ženklų;
- informacinių pranešimų;
- folkloro kūrinių.

Autorių teisių apsauga

- Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas
- Autoriaus teisės:
 - turtinės – galioja visą gyvenimą ir 70 metų po mirties;
 - neturtinės – saugomos neterminuotai.

Autoriaus teisių apsaugos ženklas

- Apskritime arba lenktiniuose skliaustuose parašyta C raidė: © arba (C)
- Autoriaus arba kito autorių teisių subjekto vardas (pavadinimas)
- Kūrinio pirmojo išleidimo metai

© Panevėžio Juozo Balčikonio gimnazija, 2009

Kompiuterių programų autorijų teisių apsauga

- Licencija – dokumentas, kuriame nurodyta, kokiomis sąlygomis programos autorius leidžia naudoti programą
- Licencijos yra:
 - terminuotos arba nuolatinės (neterminuotos);
 - įmonėms skirtos (atviroji, daugiametė atviroji, atviroji abonentinė, pasirinkimo ir kt.);
 - mažmeninėje prekyboje platinamos licencijos pateikiamos su laikmena ir dokumentais;
 - OEM (Original Equipment Manufacturer) – tik su kompiuterio įranga platinamos licencijos;
 - ...

Kas paprastai nurodoma licencijoje?

- Licencijos tipas
- Ribojimai kompiuterių ar naudotojų skaičiui
- Ribojimai kompiuterių teritoriniam išsidėstymui
- Ribojimai naudojimo laikui
- Programinės įrangos naujinimo ir naujovinimo sąlygos
- ...

Organizacijos, ginančios autorių teises

- Lietuvos autorių teisių gynimo asociacijos agentūra LATGA
- Lietuvos gretutinių teisių organizacija AGATA
- Verslo programinės įrangos aljansas
- Lietuvos antipiratinės veiklos asociacija
- Tarptautinės programinės įrangos leidėjų ir informacijos turinio asociacijos kovos su piratavimu padalinys

Antrosios kartos saitynas

- Technologijos ir priemonės leidžia kiekvienam naudotojui pačiam be specialių žinių, įgūdžių ir išlaidų kurti, tvarkyti ir skleisti saityno turinį:
 - dalytis žiniomis, nuorodomis;
 - skelbti įvairių rūšių informaciją;
 - kurti virtualias bendruomenes;
 - atlikti užduotis bendradarbiaujant;
 - ...

Populiariausios antrosios kartos saityno paslaugos

- Tinklaraštis – vieno ar kelių autorių interneto svetainėje atgaline chronologine tvarka publikojamas dienoraštis
- Socialinis tinklas – svetainė, kurios priemonėmis bendrų interesų turintys asmenys kuria virtualias bendruomenes, diskutuoja, sprendžia problemas, dalijasi patirtimi, ...
- Dalijimasis ištekliais
- Bendrojo dokumentų rengimo priemonės
- Vikis – interneto svetainių rūšis, kurios lankytojai gali ne tik papildyti svetainės turinj, bet ir ji taisyti.

Trumpas antrosios kartos saityno paslaugų palyginimas

- Socialinis tinklas – bendravimui
- Tinklaraštis – autoriaus nuomonei, požiūriui išsakyti
- Vikis – dalytis žiniomis

Ateitis: Web 3.0 – semantinis internetas

(šaltinis <http://gabpet.stud.if.ktu.lt/grupinis/wp-content/uploads/2014/12/Semantinis-internetas.docx>)

- Tai esamo interneto evoliucija, leidžianti vartotojams lengviau rasti informaciją, ją dalintis ir grupuoti.
Žmogus laisvai gali naudotis internetu ir rasti Jame informaciją, tačiau jvairūs robotai ar mašinos to negali, kadangi internetas yra sukurtas taip, kad leistų žmogui juo laisvai naudotis
- Semantinio interneto pagrindinis tikslas yra informaciją saugoti taip, kad ir mašinos galėtų ją atpažinti, taip padėdamos žmogui greičiau surasti, ko jis ieško
- Dėl šio uždavinio sudėtingumo, semantinis internetas kol kas yra tik idėja

Informacijos apsauga

- Elektros srovės tiekimo užtikrinimas
- Apsauga nuo informacijos ištrynimo kontroliuojant naudotojų teises į aplankus ir failus
- Atsarginių kopijų darymas
- Šifravimo priemonės
- Apsauga nuo virusų ir kenkėjiškų programų
- Apsauga nuo brukalo ir sukčiavimo
- Užkardų (ugniasienių) naudojimas

Virusų tipai ir veikimo būdas

- Tikrieji virusai – nedidelės programos, kurios prisijungia prie kitų kompiuterio programų ir, joms pradėjus veikti, ima kenkti kompiuteriui.
- Kirminalai – savarankiškos programos, kurios sparčiai dauginasi, nukopijuodamos save į kitas informacijos laikmenas ir kompiuterius, esančius vietiniame bei visuotiniame tinkle.
- Trojos arkliai – paprastai kompiuteriuose nesidaugina, bet atveria kelią įsilaužimui į kompiuterius ir kitų kenkėjiškų programų bei veiksmų plitimui.

Pasitirkinkite, atlikdami užduotis

- Jonas Blonskis, Vytautas Bukšnaitis, Renata Burbaitė, Danguolė Olbutienė, Rima Šiaulienė. Informacinių technologijų valstybiniam brandos egzaminui. Užduočių pavyzdžiai pagal atnaujintą egzamino programą, TEV, 2013, psl. 62-71, 110-111, 118-119 (popierinė knyga, dirbsime klasėje)
- Danguolė Jančauskienė. Užduotys savarankiškam darbui 11-12 klasė, bendrasis kursas, Ugdymo plėtotės centras, 2014, psl. 112-120 (skaitmeninis išteklius, parsisiųsti galite iš www.medziaga.puslapiai.lt)
- IT VBE testų klausimai (elektronines versijas galite parsisiųsti iš www.medziaga.puslapiai.lt)

- Jei reikia konsultacijos, rašykite elektroninj laišką mokytojai: renata.burbaite@gmail.com

Saugus ir teisētas naudojimasis informacija bei e-paslaugomis

Klausimai ir atsakymai iš įvairių
šaltinių

Užduotys

1. Kompiuterių inžinieriaus konsultacija

Keli trijų didžiųjų Lietuvos miestų viešbučiai nusprendė susijungti į tinklą. Viename kompiuteryje jie įdiegė sistemą visų tinklo viešbučių duomenims apie svečius bei informacijai apie laisvus, rezervuotus ir užimtus kambarius laikyti. Ši informacija turi būti prieinama tik tinklo viešbučių administratoriams. Tarkime, esate kompiuterių inžinierius, kurį viešbučių administratoriai pasikvietė konsultacijai. Atsakykite į jų pateiktus klausimus.

1.1. Viešbučių tinklas, prarasdamas informacinėje sistemoje laikomus duomenis, gali patirti didelių nuostolių. Įvardykite du veiksnius, keliančius grėsmę kompiuteryje laikomų duomenų saugumui.

- 1) _____
- 2) _____

(2 taškai)

- *Kenkimo programos (pvz.: virusai, šnipinėjimo programos ir kt.).*
- *Informacijos prieinamumas pašaliniam asmenim dėl to, kad nėra sukurtas naudotojų profiliai.*
- *Kompiuterių aparatinės įrangos gedimai (pvz., elektros srovės trikdžiai, stiprūs pašaliniai elektromagnetiniai laukai ir kt.).*
- *Kiti panašūs atsakymai*

Po 1 tašką už teisingai įvardytą veiksnį, keliantį grėsmę kompiuteryje laikomų duomenų saugumui atsakymą

- 1.2. Interneto naršykės adreso langelyje įvedus viešbučių tinklo informacinių sistemos adresą, rodomas pranešimas „Tinklalapis laikomas kenkėjišku!“. Vadinas, remiantis naršykės saugumo nuostatomis (žr. pav.), šis tinklalapis užblokuotas.

Tačiau pastebėta, kad tokis pat pranešimas rodomas, naršykės adreso langelyje įvedus bet kokį (pvz., žinomos svetainės) adresą. Dėl kokios priežasties taip atsitinka?

Jūs manote, kad tai gali būti kenkimo programos veikimo kompiuteryje požymis. Įvardykite dar kelis požymius.

- 1) _____
2) _____

(2 taškai)

- Antivirusinė programinė įranga praneša apie rastas kenkimo programas.
- Programinė įranga veikia neįprastai (sulėtėja programų darbas, jie automatiškai pasileidžia ar užsidaro, atsiranda papildomos meniu juostos ar / ir jų nauji mygtukai, programų pakartotinis įdiegimas problemos neišsprendžia).
- Operacinė sistema veikia nestabiliai (neveikia kai kurios jos funkcijos, ji užstringa ar automatiškai pasileidžia iš naujo, sulėtėja kompiuterio darbas).
- Problemos su antivirusine programa (ji dingsta iš užduočių juostos, nepavyksta jos atnaujinti, paleisti ar įdiegti iš naujo).
- Ivaizdis pranešimai (pvz.: kad laikmenos nepasiekiamos, trūksta sistemos darbui reikalingų failų, nepavyksta paleisti programų ir kt.).
- Pasikeičia darbalaukis, tame atsiranda naujų piktogramų, jos veikia netinkamai.
- Iskraipomi meniu ar dialogo langai, pastebimos naujos mygtukų juostos, mygtukai.
- Interneto naršykėje įvedus svetainės adresą, patenkama į kitą svetainę, be sustojimo atveriami interneto naršykės langai ir kt.
- Reklamos langai iškyla net tuomet, kai kompiuteris neprijungtas prie interneto.
- Kiti panašūs atsakymai

Po 1 tašką už teisingai įvardytą kenkimo programos veikimo kompiuteryje požymį

1.3. Kokią programinę įrangą reikia įdiegti kompiuteryje, norint duomenis apsaugoti nuo kenkimo programų?

(1 taškas)

- 1.3.
- *Norint apsaugoti kompiuterį nuo kenkimo programų, naudojamos Užkardos. Jas dažniausiai turi operacinės sistemos, pvz.: Windows XP, Windows Vista.*
 - Kitas panašus teisingas atsakymas

1.4. Kokią programinę įrangą reikia įdiegti kompiuteryje, norint apsaugoti nuo šnipinėjimo programų?

Pavyzdžiui, _____

(2 taškai)

1.4.

- Apsaugos nuo šnipinėjimo programos dažnai būna integruotos į antivirusines programas.
Pavyzdžiui, Windows Defender yra nemokama programa, sukurtą apsaugoti nuo šnipinėjimo programų.
- Kiti panašūs teisingi atsakymai

1.5. Kompiuteryje esančius duomenis padeda apsaugoti šios priemonės:

- Duomenų šifravimas
- Naudotojų profiliai
- Atsarginės kopijos
- Automatiniai brukalo filtrai

Kuri priemonė padeda neprarasti jų dėl aparatinės įrangos gedimų? _____

(1 taškas)

1.5. *Atsarginių kopijų darymas*

1.6. Kuri išvardytų priemonių padeda užtikrinti duomenų apie viešbučio tinklo svečius konfidencialumą?

Užkarda

Naudotojų profiliai

Automatiniai brukalo filtrai

Duomenų šifravimas

Įrašykite teisingą atsakymą ir trumpai paaiskinkite, kaip galima šia priemone pasinaudoti.

(3 taškai)

- *Duomenų šifravimas* 1
- *Failui / aplankui užšifruoti reikia spragtelėti atitinkamą kontekstinio meniu komandą (pvz., Ypatybės) ir atsivérusio dialogo lango kortelėje (pvz., Bendra) pažymėti reikiama parinktį (pvz., Duomenims apsaugoti užšifruoti turinį).* 1

Jei pagal mokinio aprašymą matyti, kad jis iš esmės suvokia, kaip naudotis duomenų šifravimu. 2

Jei įvardinta tik programa arba galimybė pasinaudoti duomenų šifravimo programa 1

1. Elektroninių paslaugų pavyzdžiai

1.1. Kurtos svetainės teikia viešąias elektronines paslaugas (teisingus atsakymus apibraukite)?

A

Ligi Dangaus
Huo žmonės gausiausiai plėtoja savo dieną

Pradžia Apie Akademinių mokyklų įstaigų pažintinės dienų planas

Aktyvūs, kūrybingi bendraminčiai kviečiami prisidėti prie knygų kūrimo!
Autoriai: Laima Kitaupienė, buitininkė, spaudininkė
Vielai kurį laiką gavau paciliųjų knygų kūrimo darbus. Knygų aplie nuostogbuolių, tai ta prieiga sumaištia, kad mes iš eilės, kur laikotarpiu sumaištame, galime išmesti į mane žodžiai.

Šeštadienio 19:00

Persiunčiu PDF

Knygų kūrimo rezultatai

2012-10-24 19:00

B

ASMENOS DOKUMENTU IŠŠAŠYMO CENTRAS
FREE VIDŪS REIKALU MINISTERIJOS

Adresuojamasi: Žemėgala 9, LT-11115 Vilnius, Tel. 8 5 231 0006
E-mail: adic@adic.lt, www.adic.lt, www.vdu.lt, www.vdu.lt/adic, www.vdu.lt/adic

Navigacija

- Pradžia
- Asmenų dokumentų iššašymo centras
- 2708120806 certifikatas

Asmenų dokumentų iššašymo centras

2708120806 certifikatas

Asmenų dokumentų iššašymo centras yra viena iš didžiausių išsilavinimų ir reikiškių plėtimo ir išsilavinimo organizacijų panaudotų teikėjų vienetas. Šaliai išsilaips buvo pastebėtais, kad ties ADIC yra vienė iš nedaugelės organizacijos, turinčios valdymo sistema skirta auditiui.

Sertifikatas

09.2006
BIRŽELIO
Dauguomenės
Dienos

Dabartinis dokumentas - 2012-08-24

Paraiška

Kad čia
pagrindinis mano
dokumentas?

2012-10-24, ADIC apdovanojo Vilniaus bibliotekos dokumentuose deklaraciją

2012 metų spalio 24 d. Asmenų dokumentų iššašymo centras yra Vilniaus
bibliotekos nuomotočios apdaila Vilniaus bibliotekos ištekliuose ir informuoja

C

LITUVOS
NACIONALINĖ
MARTYNIO MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

Atidarymas: 1–9 10:00–18:00 ir 19:00–20:00 iki nedidelės

SKAITYTOJUI

BIBLIOTEKININKUI

LIBRARII

Pašto adresas

Skaityklos

Katalogai

Osasmenų konsultacijos

Kolekcijos

Lietinėliai

Parodojei ir renginiai

Apie biblioteką

Skaityklos

Gedimino pr. 51, LT-11150 Vilnius
Vilnius, Lietuva

Informacija: 8 5 249 7030
Registracija: 8 5 249 7010

Tel.: 8 5 249 7020
Faks: 8 5 249 6120
E-mail: lib@vdu.lt

Naujienos

Virtuali parada „Lietuvos literatūra – 100“
2012-08-23

Aktualizuoti

Skaityklos atnaujinimai

Lapeliai 2012 m. paramėnai
(paramėnai dienai – skaityklos neatsveriamos)

D

United States

altavista

Web Images Video Local Shopping Apps News More

Search

© 2012 Altavista | Privacy | Legal | About Our Ads | Submit Your Site

1.1.

B

C

2

1

1

1.2. Įvardykite elektronines paslaugas, kurios teikiamos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos svetainės naudotojams.

Aktuali informacija juridiniams asmenims: mokesčių naujenos, informacija pradedantiesiems verslininkui, darbdaviams ir kt.[Kitos](#)

Aktuali informacija gyventojams: gyventojo pajamų reikšmė bei turto deklaravimas, mokesčių naujenos, Klausimai - atsakymai, ir kt.[Kitos](#)

(I taškas)

- 1.2.
- *Mokesčių deklaravimo paslauga,*
 - *Mokesčių administravimo paslauga,*
 - Kiti panašūs teisingi atsakymai

Už teisingai įvardytą e. paslaugą, kurią teikia Valstybinė mokesčių inspekcija prie LR finansų ministerijos

1.3. Apibūdinkite viešosios elektroninės paslaugos sąvoką. Pateikite bent vieną tokų paslaugų pavyzdį.

(2 taškai)

1.3.

- Viešoji elektroninė paslaugą – valstybės ar savivaldybių kontroliuojamų juridinių asmenų veikla teikiant asmenims socialinės, švietimo, mokslo, kultūros, sporto ir kitas įstatymu numatytas paslaugas.
- Pavyzdžiui: LIBIS, „Elektroninės valdžios vartai“
- Kiti panašūs teisingi atsakymai

1.4. Įvardykite du būdus, kaip galima identifikuoti naudotoją, norintį pasinaudoti portalo „Elektroniniai valdžios vartai“ teikiamomis paslaugomis.

The screenshot displays the homepage of the 'Elektroniniai valdžios vartai' website. At the top, there is a navigation bar with links to 'Tinklas', 'Dėdu informaciją', 'Dėl dėl', and 'Praktinė veiklė'. On the right side, there is a logo for 'EBPD' and a search bar. The main content area features two large sections: 'GYVENTOJAMS' (Residents) and 'VERSLO SUBIEKTAMS' (Business Subjects). Each section includes a small image of people, a title, and a brief description. Below these sections, there are two more sections: 'Populiariausios paslaugos' (Most popular services) and 'Dėl dėl' (For what purpose). The 'GYVENTOJAMS' section also has a 'E-pasirinkymas' button.

GYVENTOJAMS

Populiariausios paslaugos:

- Šalyje būtini paslaugos, kurios yra medikamentų, prekybos, ir šalyje medicinės sferos
- Šalyje yra daugybė žmonių, kuriems yra svarbių žmonių
- Šalyje yra daugybė žmonių, kuriems yra svarbių žmonių

VERSLO SUBIEKTAMS

Populiariausios paslaugos:

- Šalyje yra daugybė žmonių, kuriems yra svarbių žmonių, žmonių, ar
- šalyje žmonių yra daugybė žmonių, kuriems yra svarbių žmonių
- Šalyje žmonių yra daugybė žmonių, kuriems yra svarbių žmonių

1.4.

- Naudojant elektroninės bankininkystės sistemą asmens identifikavimui.
- Naudojant asmens kortelės duomenis asmens identifikavimui.
- Naudojant elektroninio pašto duomenis asmens identifikavimui.

Po 1 tašką už teisingai įvardytą būdą, skirtą identifikuoti naudotoją, norintį pasinaudoti viešosiomis e. paslaugomis (pvz., portalo „Elektroninės valdžios vartai“), e. bankininkystės paslaugomis ir kt.

1.5. Viešbučių svečiai paprastai gali iš anksto rezervuoti kambarį viešbučio svetainėje. Kokios elektroninių paslaugų grupėi priskirtumėte šią paslaugą?

(1 taškas)

1.5. | *Elektroninio verslo paslauga*

1.1. Apibūdinkite elektroninio parašo sąvoką.

(1 taškas)

1.2. Pratęskite sakinį apie elektroninį parašą.

Elektroninis parašas turi tokią pat teisingę galimą kaičių ir parašas rašytiniuose dokumentuose, kad

(1 taškas)

1.3. Kurios dvi išvardytų savybų tinkta elektroniniam parašui apibūdinti?

- 1) Priemonė yra apsaugota nuo klastojimo.
- 2) Pasinaudoti priemonė gali tik jos turėtojas (bandant įvesti neteisingą slaptažodį, priemonė automatiškai užblokuojama).
- 3) Pamirštus priemonės slaptažodžius nesunku atspėti.
- 4) Kiekvienam dokumentui pasirašyti reikalinga vis kita priemonė.

[rašykite jų numerius: _____ ir _____]

(2 taškai)

1.1.	• Elektroniniu būdu pateikti duomenys ir priemonės, įgalinančios nustatyti dokumento autoriaus tapatybę ir taip atliekančios iprasto parašo funkciją.• Kitas panašus teisingas elektroninio parašo apibūdinimas
1.2.	• parašas sukurtas naudojant specialią saugią parašo formavimo įrangą ir patvirtintas galiojančiu kvalifikuotu sertifikatu• Kitas panašus teisingas atsakymas
1.3.	1) ir 2)

Po 1 tašką už teisingą atsakymą

1.4. Elektroninis parašas yra pažangus dokumentų pastrašymo būdas. Nurodykite dar vieną elektroninio parašo naudojimo pavyzdį.

(1 taškas)

1.5. Keli trijų didžiausių Lietuvos miestų viešbučiai nusprendė susijungti į tinklą. Šių viešbučių savininkai turi pasirašyti nemažai dokumentų. Dėl šios priežasties jiems tenka dažnai susitikti. Advokatas patarė viešbučių savininkams naudotis elektroniniu parašu. Kokiu įstatymu jie turi vadovautis?

Lietuvos elektroninio parašo naudojomyje teises ir atsakomybę reglamentuoja _____ įstatymas.

Kokios įrangos reikia viešbučių savininkams, kuriantiems elektroninį parašą, kuris turėtų tokią pat teisinę galimą kaip ir parašas rašytiniuose dokumentuose?

(3 taškai)

1.4. *Elektroninis parašas gali būti naudojamas identifikuoti asmeniui, norinčiam pasinaudoti e. paslaugomis (pvz., „Elektroninės valdžios vartų“)*

1.5.

- *Lietuvos Respublikos elektroninio parašo įstatymas*
- *Speciali programinė įranga (pvz. „Justa GE“) arba specializuota svetainė (pvz.: „DigiDoc“, „Signa“, „Epaslaugos.lt“ ir kt.)*
- *Parašo sertifikatas, išrašytas į atmintuką ar į lustinę kortelę (ir lustinių kortelių skaitytuvas)*
- *Mobilusis telefonas su specialia SIM kortele*
- *Kiti panašūs teisingi atsakymai*

Užduotys

1. Saityno paslaugos

Perskaitykite tekštą. Įvardykite technologiją, apie kurią rašoma kiekviename tekste.

- 1) *Interneto svetainėje publicuojančių asmeninių straipsnių (jispūdžių, naujiemų, įvykių, pamąstymų ir kt.) rinkinys. Straipsnių paprastai publicuojami atgalinė chronologinė tvarka ir gali būti įvairiai apipareidiniai (pvz.: kaip saitų sąrašas, straipsnių santraukų su saitais jų visq straipsnio teksto sąrašas, straipsnių sąrašas, straipsnių tr jų skaitojojų komentarių sąrašas). Jei gali būti tvarkomu rankininku būdu, tačiau pasharuoju metu atstranda priemonų, padedančių automatizuoti jų tvarkymą.*

- 2) *Hipertekstinė aplinka (dažniausiai – saitymo svetainė), kurios turinį (informaciją) gali pildyti ir išsysti jos laukytojai. Tai vienas iš bendradarbiavimo tinkle ir kolektyvinio saitymo turinio formavimo būdų. Turinui (tinklalapiams) modifikuoti pakanka narsykles. Panašiai, kaip tekstu rengykle, aplinka turi paprastų priemonių tekstui formatuoti, saitams, paveikslams ir kt. tinklalapių elementams įterpti tr/ar kurti. Informacijos pakeltimai matomi iš karto po koregavimo.*

(2 balai)

1) *Tinklarastis*

2) *Wiki (Viki)*

2. Saugus registravimasis svetainėje

Parašykite dvi rekomendacijas, kaip saugiai pateikti duomenis nurodytoje socialinio tinklo naujo vartotojo registracijos anketoje.

The image shows a registration form titled "REGISTRACIJA". It includes fields for "Prisijungimo vardas", "El. paštas", "Vardas", "Mobilusis telefono numeris", "Gimimo datai" (with dropdown menus for Month and Day), "Slaptažodis", and "Užduotis į circolą".

- Sugalvotas prisijungimo vardas nesutampa su tikru vardu
- Elektroninio pašto dėžutę reikia nurodyti tikrą, bet ji gali būti sukurta tik registracijai į įvairius tinklalapius
- Vardą nurodyti netikrą
- pasirinkite sunkiai atspėjamą slaptažodį (pvz., ilgesnį ir sudarytą iš raidžių, skaitmenų ir kitų ženklių)
- Kiti teisingi atsakymai

Po 1 tašką už teisingą rekomendaciją, kaip saugiai pateikti duomenis registracijos anketoje

3. Saugus ir kultūringas bendravimas saityne

3.1. Kokios informacijos nereikėtų skelbtи apie save rašant žinutes kitiemis forumo (pvz., kompiuterių programų naudotojų) dalyviams?

1) _____

2) _____

(2 taškai)

3.2. Tarkime, savo tinklaraštyste paskelbete naują straipsnį ir susilaukete tiek teigiamų, tiek piktų ir / ar įžeidžiančių komentarų. Norėdami atstovyje apsisaugoti nuo piktų komentarų, jūs nutarėte į savo tinklaraštį įdėti komentarų rašymo taisykles. Įvardykite dvis iš jų.

1) _____

2) _____

(2 taškai)

3.3. Vienas komentarų, parašytų portale [delfi.lt](#) po straipsnio „Bendrovei HP grąžintas didžiausios kompiuterių gamintojos titulas“, yra tokis: „Tegul pradžiai išmoksta gaminti kokybiškal, o tai kelis metus iš eiles gaminio vien broku, o ir dabartinių jos iрenginių pasitikėjimo nekelia, ypač garantinis aptarnavimas.“

Įvardykite bent vieną komentarų rašymo taisyklę, kurią pažeidžia šis komentaras.

(1 taškas)

- 3.1. • *Vardo, pavardės, adreso, mokyklos, klasės pavadinimo ir kt.*
• *Kiti teisingi atsakymai*

Po 1 tašką už teisingą atsakymą, kokios informacijos apie save nereikėtų skelbtи rašant žinutes kitiemis forumo dalyviams

- 3.2. • *Nerašykite užgaulių ar įžeidžiančių tekstų, keiksmažodžių*
• *Gerbkite kitų nuomonę*
• *Nesivelkite į barnius, nei rašykite, nei atsakinėkite į įžeidžiančio ar piko tono žinutes*
• *Atsakydami į konkrečią žinutę, ją pacituokite*
• *Nerašykite komentarų vien didžiosiomis raidėmis*
• *Rašykite taisyklinga lietuvių kalba*
• *Kiti panašūs teisingi atsakymai*

Po 1 tašką už teisingą komentarų rašymo taisyklę

- 3.3. • *Parašytas netinkamu tonu*
• *Parašytas nenaudojant lietuviškų rašmenų*
• *Kiti teisingi atsakymai*

3.4. Tarkime, apie savo klasės gyvenimą nutarėte kurti tinklaraštį. Jame skelbtų būtų netelsėta:

klasės draugų vardus,

klasėje vykusių renginių nuotraukas,

klasės renginių aprašymus,

įvairių grupių muzikos įrašus, kuriuos mėgsta visa klase.

Įrašykite teisingą atsakymą. _____

Nurodykite dar vieną dalyką, ko negalima skelbtи tinklaraštyje. _____

(2 taškai)

3.4.

- *klasės draugų vardus,*
- *klasėje vykusių renginių nuotraukas,*
- *įvairių grupių muzikos įrašus, kuriuos mėgsta visa klase*

1 taškas už visus teisingus atsakymus

- *asmeninių duomenų, telefono numerių, el. pašto adresų ir kt.*

1 taškas už teisingą atsakymą, kokios informacijos nederėtu skelbtи tinklaraštyje

Užduotys

1. Registracijos duomenys

Petras ieško darbo. Jis nutarė pasinaudoti specializuotuose svetainėse teikiamomis paslaugomis ir paskelbtį joje savo gyvenimo aprašymą. Tačiau ši paslauga teikiamą tik registruotiemis vartotojams. Be kitų duomenų, registruojantis prašoma pateikti asmens kodą.

NAUJO VARTOTOJO REGISTRACIJA CV PATEIKIMUI

Cia pateikta jūsų informacija bus konfidentiali ir NEBUS perduodama trečiems asmenims. Manager.LT yra registruota Asmens duomenų valdytojų registre. Duomenų valdytojo kodas: P2904.
*- privalomi užpildyti laukai

Irašykite savo duomenis

Vardas * Pavardė *
Asmens kodas * Lytis *
 Vyras Moteris
Jūsų asmens kodas naudojamas tik jūsų tapatybės nustatymui, neperduodant jo trečiems asmenims. Valstybės suteiktas duomenų valdytojo kodas: P2904. Jei negalite įvesti asmens kodo skambinkite telefonu 8 (681) 32716.
Gimimo data * - sausio - 01 -

1.1.

- *Taip.*
- *Svetainėje nurodytas valstybės suteiktas svetainės kodas Asmens duomenų valdytojų registre. Žinant duomenų valdymo kodą, galima pasitikslinti, ar jis iš tikro yra suteiktas šiai organizacijai.*
- *Pateiktas telefonas, kuriuo galima pasitikslinti informaciją apie asmens duomenų saugojimą.*
- *Kiti panašūs teisingi atsakymai*

Po 2 taškų už kiekvieną teisingą argumentą.

Jei argumentas iš dalies teisingas – 1 taškas

1.2.

Asmens kodas

1.3.

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija

1.4.

<http://www.lrs.lt>

1.1. Kaip manote, ar saugu šioje svetainėje pateiktai savo asmens kodą (Taip / Ne)? _____

Savo atsakymą pagrįskite dvielem argumentais.

1) _____

2) _____

(5 taškai)

1.2. Kurį iš pateiktų asmens duomenų

Asmens kodas Vardas Gyvenamasis adresas Mobiliojo telefono nr.

Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas draudžia duomenų valdytojui viešai skelbti tretiesiems asmenims? Irašykite teisingą atsakymą. _____

(1 taškas)

1.3. Kuri įstaiga Lietuvoje rūpinasi asmens duomenų teisine apsauga?

Irašykite įstaigos pavadinimą. _____

(1 taškas)

1.4. Kurioje nurodytu svetainių

<http://www.lrs.lt> <http://www.prezidentus.lt>

<http://www.epaslaugos.lt> <http://www.lrv.lt>

galima rasti Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo aktualią redakciją? Irašykite teisingą atsakymą.

(1 taškas)

2. Svetainės autorystė

Kaiems trijų didžiuju Lietuvos miestų viešbučiams susijungus į tinklą, prireikė naujos svetainės. Jai kurti buvo sudaryta grupė iš dirbančių tuose viešbučiuose kompiuterių specialistų. Vienas jų buvo paskirtas šios grupės vadovu.

2.1. Kurį autorių teisių apsaugos ženklą reikėjo nurodyti sukurtoje svetainėje (teisingą atsakymą aplankite)?

- A Kūrėjų grupės vadovo vardas ir pavardė, svetainės sukurimo metai
- B Visų grupėje dirbančių specialistų vardai ir pavardės, svetainės sukurimo metai
- C Viešbučių tinklo pavadinimas, svetainės sukurimo metai
- D Viešbučio, kurio specialistai daugiausia prisidėjo prie svetainės kūrimo, pavadinimas, svetainės sukurimo metai

(1 taškas)

2.2. Ivardykite bent du atvejus, kuriuose pažeidžiamos kompiuterių programų autorių teisės.

1) _____

2) _____

(2 taškai)

2.3. Remdamiesi Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymu, nurodykite, kiek laiko saugomos sukurtoje svetainės autorių asmeninės neturtinės teisės.

(1 taškas)

2.1. C

2.2.

- *Programa naudojama be licencijos*
- *Programa diegiamama daugiau kartų nei nurodyta licencijoje, pašalinus diegimo skaičių*
- *Programa platinama*
- *Visi atvejai, kai pažeidžiamos autorių neturtinės teisės*
- *Kiti teisingi atsakymai*

Po 1 tašką už kiekvieną teisingą atsakymą, kokiais atvejais pažeidžiamos kompiuterių programų autorių teisės

2.3. *Neterminuotai*

3. Kompiuterių programos licencija

Programinės įrangos licencija nurodo, kokiomis sąlygomis programos autorius suteikia teisę naudotis jo programa. Viena sąlygų – programos naudojimo laikas.

3.1. Naudodamiesi licencijos fragmento pavyzdžiu, įvardykite dar vieną sąlygą, kuri gali būti nurodoma licencijoje. Parašykite, kaip ši sąlyga aprašyta licencijos pavyzdje.

Licencijos pavyzdys

Terminal ir jų nutraukimas

Ši licencijos sutartis pradesta galioji nuo tada, kai atidaramos programinės įrangos paketas arba nuo pirmojo jos panaudojimo (jei ji atsisiųsta), ir galioja dešimt (10) metų, nebent ji nutraukiamos ankstiau, atsižvelgiant į čia nurodytas sąlygas. Šią licencijos sutartį galite bet kada nutraukti pačiandami programinę įrangą, ir gražindami licencijos išdavėjui programinę įrangą ir visas kopijas bei išskleistus duomenis.

Daugiaropas naudojimas

Programinę įrangą vienu metu galite naudoti dviejuose ar keiliuose kompiuteriuose. Kiekvienam kompiuteriui, kuriamo diegiate programinę įrangą, reikia nupirkti atskirą licenciją. Licencija yra susijama su kompiuteriu, kuriamo diegta programinę įrangą. Jei įsigijate naują kompiuterį, prieš naudodamiesi programinę įrangą Jame turite pašalinti programinę įrangą iš ankstesniojo kompiuterio.

Programinės įrangos nuoma

Programinė įranga leidžiama naudoti sistemoje, išnuomotose jėgos pačių klientams. Tačiau ši nuostata nekeičia tašykėles, susijusios su daugiaropo naudojimu: kiekvienam (išnuomotam) kompiuteriui, kuriamo diegiamame programinė įrangą, reikia nupirkti atskirą licenciją.

Daugkartinė laikmena

Programinę įrangą galite gauti daugiau nei vienoje laikmenoje. Viename kompiuteriye galima naudoti tik vieną laikmeną. Naudoti, kopijuoti, perduoti, išnuomoti, nuomoti, parduoti, priskirti ar kitaip perduoti kitą laikmeną kitam vartotojui ar į kitą kompiuterį neleidžiama.

Salyga, nurodyta pateiktos licencijos pavyzdje _____

Ši sąlyga aprašyta taip:

(3 taškai)

3.2. Perskaitykite asociacijos „Atviras kodas Lietuva“ svetainėje (akl.lt) pateikto GNU bendrosios viešosios licencijos aprašymo ištrauką.

Dauguma programinės įrangos licencijų draudžia naudotojams tą įrangą platinant tr. keisti. GNU bendroji viešoji licencija, priešingai, suteikia naudotojui laisvę platinant tr. keisti štuo dokumentu apsaugotą programinę įrangą. Tuo stekliama, kad jis būtų laisvas prietaisams visiems jos naudotojams. GNU bendroji viešoji licencija (General Public License) tinka daugumai Free Software Foundation produktų tr. bet kokių kitai programinėl įrangai, kurios autoriai išpareigoja ją naudoti. Jūs taip pat galite šią licenciją taikyti savo programoms.

Kokai programinėl įrangai dažniausiai naudojama ši licencija?

Pateikite bent vieną programos, apsaugotos GNU bendrosios viešosios licencijos, pavyzdį.

(2 taškai)

- Apibrėžtas kompiuterių skaičius
- Nurašyta sutrumpinta citata iš skyriaus „Daugiaropas naudojimas“

Jei iš sutarties pavyzdžio yra nurašyta kuri nors kita sąlyga, išskyrus „Terminai ir jų nutraukimas“, skiriamas 1 taškas

- Atvirojo kodo programinė įranga
Pavyzdžiai:
 - Linux operacinė sistema
 - Biuro paketas „OpenOffice.org“
 - Kiti teisingi atsakymai

1. Saugaus ir teisėto naudojimosi informacija bei interneto paslaugomis testas

1.1. Kuria pateiktą populiariausią viruso rūšį

Trojos arkliai Makrovirusai Kriminal Rezidentinių virusai

apibūdina šis sakiny: _____

Elektroninių paštu (ar pokalbių kanalais) plintančios ir labai sparčiai besikopijuojančios programos, kurios užima kompiuterio atmintinę, vadintinos _____

(1 taškas)

1.2. Pateiktas Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos pranešimo spaudai teksto fragmentas.

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA	
Vizuominės informavimo priemonė (El. paštu)	2011 m. balandžio 29 d. Nr. 2B-1494(1.36)
PRANEŠIMAS SPAUDAI	
Bekime atsakingi piliečiai ir saugokime savo asmenų duomenis:	
Valstybinės duomenų apsaugos inspekcija (toliau – VDAI) pagal pastaruojumis dienomis gautos pranešimais iš straipsnių žiniasklaidoje pastebė, kad griežos ir pakelės galima matyti besimėtanciu, kartu su siužetomis ilmetus nereikalingos dokumentus ar jų kopijas su asmenų duomenimis, privatumais asmenims ir institucijoms adresuotus laitkus ir kt., kuriosose yra asmenų duomenys, pvz., laiko vietoje ir griežo adresas, duomenys apie asmenų vykdytus močiūjimus, kurimose matyti apklausų numerai ir pan. Dokumentuose pasiskiepo ir konfidencialios informacijos, pvz., iš svakos prieštūros įstaigų gautos patymos bei kiti duomenys, kurie gali būti panaudoti be duomenų subjekto vienos ir pakaldinant jo interesus.	

Nurodykite du pranešimo tekstui iliustruoti tinkamus asmenų duomenų pavyzdžius.

1) _____

2) _____

(2 taškai)

1.3. Perskaitykite tekstą.

Pagrindinė šio nukalaptos informacija yra vartotojo veiksmai – ką jis parašė, kokia jo nuotaika, su kuo pradedė draugauti, kokią nuostauką jkeli, prie kokių bendruomenės prisijungė, ką pakenkėavo ir pan. Veiksmai yra vieši, nebent vartotojas nustato privatumo lygį (rodyti visiems, draugams ar tik sau).

Apie kuria pateiktą technologiją

Vikis Socialinis tinklas Tinklaraštis Bendrasis dokumentų rengimas

rašoma tekste? _____

(1 taškas)

1.1.	Kriminal
1.2.	<ul style="list-style-type: none">• Adresas, sąskaitų numerai, asmens kodas, telefonas, vardas ir pavardė, kt.• Kiti panašūs atsakymai <p>Po 1 tašką už teisingai įvardytą pavyzdį</p>
1.3.	Socialinis tinklas

1.4. Tarkime, turite asmens tapatybės kortelę, į kurios elektroninę laikmeną išrašyti asmeninių identifikacijos elektroninėje erdvėje ir elektroniniam parašui formuoti naudojamą sertifikatą. Ko dar reikia, norint pašrašyti kurį nors kompiuterioje esančį dokumentą?

(2 taškai)

1.5. Įvardykite bent vieną portale „Elektroniniai valdžios vartai“ (www.epaslaugos.lt) gyventojams teikiamą viešią paslaugą. Trumpai (2-3 sakiniuose) paaiškinkite, kaip ja pasinaudoti.

1.4.

- Specialaus lustinės kortelės skaitytuvo, kuris prijungiamas prie kompiutero, kortelės skaitytuvo ir asmens tapatybės kortelės (ATK) el. laikmenos tvarkyklų, ATK atpažinimo kodo.
- Atitinkamos programinės įrangos (pvz., „JUSTA“)

Po 1 tašką už teisingai įvardytą pavyzdį

1.6. Lietuvos Respublikos rūšių reguliavimo tarnybos svetainėje „Esaugumas.lt“ (www.esaugumas.lt) buvo paskelbtas tokis pranešimas:

Ispėjimai

Per „Skype“ programą plinta virusas

2012-02-24

CERT-LT informuoja, kad per „Skype“ programą vėl plinta kompiuterinis virusas (kirminas). Naudojant esamus „Skype“ ir „Facebook“ kontaktus, siuntinėjamos žinutes, pavyzdžiu, „haha foto h_tps://...com/albums.php?Facebook.com-IMG....JPG“ ar panašios ir siūloma aplankytи kenkėjėlką svetainę, kurioje ir yra virusas. Aktyvavus šiai nuorodai naudotojo kompiuteris gali būti apkrestas.

Dėmesio: Dauguma antivirusinių programų šio viruso atmainos dar nepažista.

Atsižvelgdamas į tai CERT-LT rekomenduoja:

1.5.

- Gyvenamosios vietas deklaravimas; savivaldybių teikiamos paslaugos; medicinos paslaugos
- Kiti panašūs atsakymai
- Norint pasinaudoti teikiamomis paslaugomis, pirmiausiai reikia prisijungti prie elektronines paslaugas teikiančios svetainės. Tam reikia naudotis elektroninės bankininkystės sistema arba elektroniniu parašu. Prisijungus, prašoma patvirtinti savo duomenis, tuomet galima pasirinkti reikiama paslaugą.
- Kiti panašūs aprašymai, kai iš jų aišku, kad mokinys žino, kaip naudotis elektroninėmis paslaugomis

1.6.

- Nespausti įtartinių ar neaiškių nuorodų, gautų iš „Skype“ ir „Facebook“ naudotoju.
- Pasiteirauti „Skype“ ir (ar) „Facebook“ naudotojo prieš spaudžiant nuorodą, ar jis tikrai ją siuncią.
- Atnaujinti naudojanas antivirusines programas.
- Kiti teisingi atsakymai

Po 1 tašką už teisingai įvardytą rekomendaciją, ką daryti aprašytoje situacijoje

Pateikite dvi rekomendacijas, kurios galėtų būti šiame panešime.

1)

2)

(2 taškai)

1. Saugaus ir teisėto naudojimosi informacija bei interneto paslaugomis testas

Atsakykite į klausimus apie vieną populiausią šiuolaikinę visuomenėje naudojamą elektroninių paslaugų – elektroninę bankininkystę.

1.1. Kuris pateiktų adresą

- 1) http://https_e_bank.lt
- 2) https://www.e_bank.lt
- 3) smtp://www.e_bank.lt
- 4) ftp://www.e_bank.lt

galėtų būti elektroninės bankininkystės paslaugas teikiančios svetainės adresu (**teisingas atsakymas apibraukite**)?

(1 taškas)

1.2. Tarkime, nusprenedėte patikrinti elektroninės bankininkystės paslaugų teikėjo tapatumą. Tam atverėte svetainės savininko tapatumo liudijimo duomenų langą.

Rendroji	Įšamestė
Liudijimas patikrintas šiemis jo panaudojimo atvejams:	
SSL serverio liudijimas	
Kam išduotas	
Vardas	ebankas.bankas.lt
Istaiga	bankas.lt
Istaigos padalinys	VV2
Numeris	25:EC:90:F2:57:87:E7:19:FA:1E:85:3C:0A:AF:0C:B4
Kas išdavė	
Vardas	VeriSign Class 3 Extended Validation SSL SGC CA
Istaiga	VeriSign, Inc.
Istaigos padalinys	VeriSign Trust Network
Galiojimas	
Išdavimo data	2010-04-13
Galioma iki	2012-04-13
Kontroliniai kodai	
SHA1 kontrolinis kodas	A3:FA:50:51:A1:39:00:AF:31:93:43:3C:6A:4C:75:41:EB:31:5D:72
MD5 kontrolinis kodas	B1:91:AF:30:71:2E:DF:E5:94:78:E8:DE:95:98:02:53

Kuri dialogo lange pateikti duomenys padeda jums įsitikinti, kad elektroninės paslaugos teikėjas užtikrina saugų ir konfidentialų duomenų perdavimą tinkle?

1) _____

2) _____

(2 taškai)

1.3. Tarkime, pristojunge prie elektroninės bankininkystės paslaugas teikiančios svetainės, išvydote tokį pranešimą:

1.1. 2) https://www.e_bank.lt

- 1.2.
- *Istaigos pavadinimas sutampa su svetainės adresu*
 - *SSL liudijimas išduotas VeriSign*
 - *Galiojimo laikas dar nesibaigę*

Po 1 tašką už kiekvieną teisingai įvardytą elementą

- 1.3.
- *Nevesti jokių kodų ir užverti tinklalapi*
 - *Pranešti banko darbuotojams*
 - *Kiti teisingi atsakymai*

Po 1 tašką už kiekvieną teisingai įvardytą elementą

Papildoma autorizacija							
Kad apsaugot Jūs nuo galimų sučiauvimų, prašome įvesti duomenis iš Jūsų kodų kortelės, kad galėtumėme patvirtinti vartotoja.							
079	034	027	014	013	000	000	000
012	076	049	010	021	000	000	000
072	082	061	075	055	000	000	000
017	053	009	026	032	000	000	000
<input type="button" value="Registruotis"/>							

Įvardykite veiksmus, kuriuos atliktumėte:

(2 taškai)

1.4. Klientams identifikuoti elektroninės bankininkystės paslaugas teikiančiose svetainėse naudojamas varotojo kodas ir slaptažodis, kuris įvedamas iš slaptažodžių kortelės arba slaptažodžių generatoriaus.

Įvardykite dar vieną būdą slaptažodžiui įvesti.

(1 taškas)

1.5. Tarkime, sėkmingai prisijungėte prie elektroninės bankininkystės paslaugas teikiančios svetainės. Įvardykite bent dví kitas elektronines paslaugas, kuriomis galite pasinaudoti, jungdamiesi ir identifikuodam sava elektroninės bankininkystės paslaugas teikiančioje svetainėje.

1) _____

2) _____

(2 taškai)

1.6. Internete galima rasti daug informacijos, panašios į pateiktą šiam teksto fragmentą:

Ne mažiau nei 3000 neįvardytamo Britanijos banko klientų jau prarado 675 taškų. Švarų. Tuštinėdamas banko klientų sąskaitas „Trojan“ virusas iš pradžių nesukelė jokių startinių, nes rodo įprastus, o iš tikrųjų suklastotus sąskaitos duomenis, – skelbia „Datlymail“ – tūkstančiai internetinės bankininkystės bendrauojančių britų tapo nustalstęs aukomis, kai jų kompiuterių buvo užkrečti „Trojan“ virusu...

Įvardykite dví priemones, kurios padėtų apsaugoti jūsų kompiuteryje esančią informaciją nuo Trojos arklių.

1) _____

2) _____

(2 taškai)

1.4. (Mobilusis) Elektroninis parašas

- Gyvenamosios vietas deklaravimas
- Savivaldybių teikiamos paslaugos
- Medicinos paslaugos
- Pajamų deklaravimas
- Kiti teisingi atsakymai

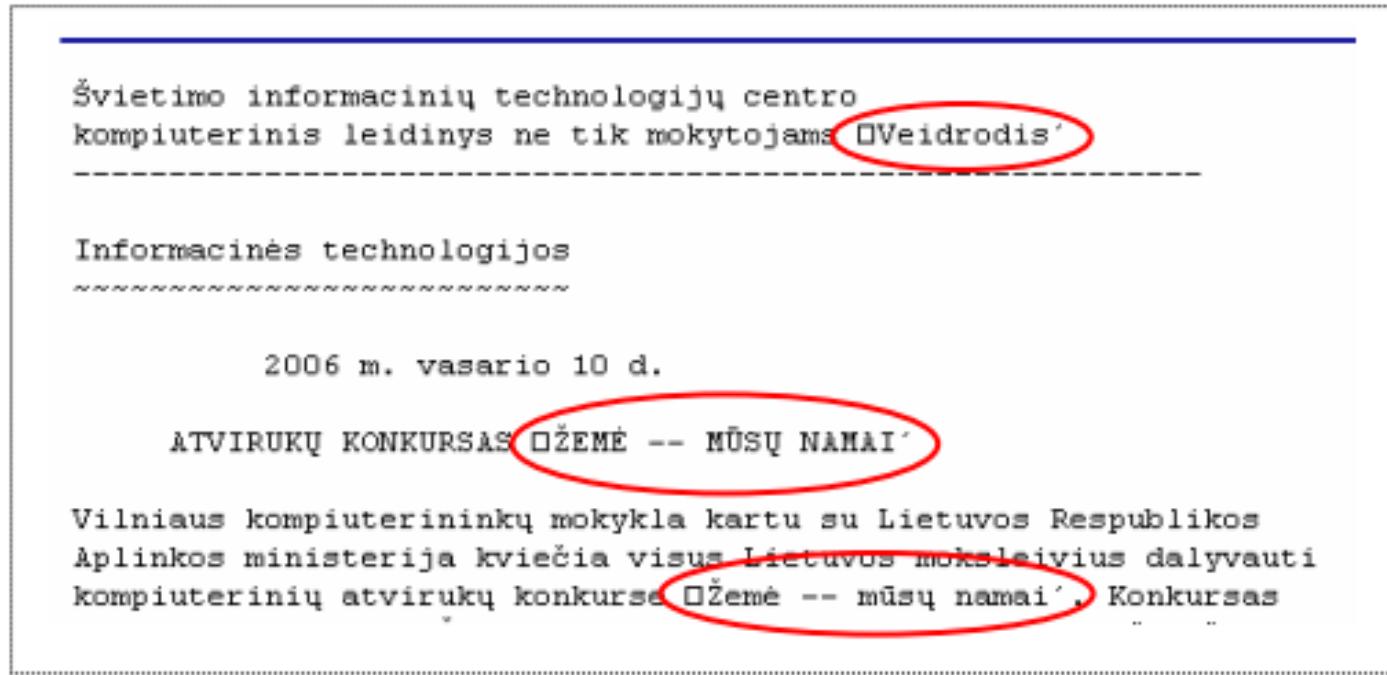
Po 1 tašką už kiekvieną teisingai įvardytą elektroninės valdžios teikiamą paslaugą

- Kompiuteryje įdiegta antivirusinė programa
- Atnaujinta naudojama antivirusinė programa
- Atnaujinta naršykė

- Domėjimasis bei naudojimas IT saugumo specialistų patarimais (pvz., svetainėje www.esaugumas.lt pateiktomis rekomendacijomis)
- Kiti teisingi atsakymai

Po 1 tašką už kiekvieną teisingai pateiktą rekomendaciją

Atvėrę žiniatinklio paštu gautą laišką matome tokį vaizdą:

Žinoma, kad laiškas buvo parašytas tvarkingai, be klaidų. Laiško tekste visos raidės matomos taisyklingos, o vietoj kabučių matomi kitokie simboliai (pažymėtos vietos). Kokia to priežastis?

- A Siunčiant laišką pasirinkta nelietviška koduotė.
- B Siunčiant laišką pasirinkta viena lietuviško standarto koduotė, o atveriant gautą laišką – kita lietuviška koduotė.
- C Laiške negalima rašyti kabučių – jų niekada nenusiųs teisingai.
- D Laiškas siūstas nekoduotas, dėl to kai kurie simboliai „nutrupėjo“.

B

Kompiuterių virusai veikia tam tikrais būdais, pavyzdžiui, šalina kompiuteryje esančius failus. Įvardykite dar du kompiuterių virusų veikimo būdus.

12.1.

12.2.

Trojos arkliai sudaro galimybes į sistemą patekti pašaliniam asmenims. Erzina garsais, vaizdais, trikdo normalų darbą.

Ar įmanoma dirbant naršykle Lietuvoje gauti tokį tinklalapio¹ vaizdą (pateiktas fragmentas)?
Bet kuriuo atveju atsakymą paaiškinkite.

[ב�回ת עמוד זה](#)

Class Server ביחס

קישורים קשורים:

- [הו כיר אוניברסיטאות](#)
- [כללית וווער אוניברסיטאות](#)
- [Class Server](#)
- [HAKIAS Server](#)
- [Tamsweig](#)

פניות:

- [הו כיר עולם](#)
- [הו כיר כל Class Server](#)
- [הו כיר מוקהט](#)
- [Class Server](#)

כזה של האוניברסיטה כדי לאפשר הדרכה מרוחקת וחישוף (עדים נוספים יותר). פלטפורמה זו מצאה דרך מותחתה למסוד אואר טנורית עשייה בטלפונים. מוגדרת את ההורם וסבילה זו נזק לחירות.

המורים יכולים לסייע תלמידים בחינוך ותפקיד שיעורם הוא בקרה מקצועית ולו בקרה לא מקצועית. דבר זה משפר לא רק את חווית הלמיד של התלמידים ובנוסף מגדיל את מנתה המורום. כמו כן הפעלה מספקת אוסף וortho של תוכן בזעום על תלמידים בזון אמות. הסונה היא מאנצארית לתלמידים לסקור את הישגי התלמידים ולסמן תוצאות ההורם שיפור, כמו גם לסייע להווית סעיפים המבוססים על נתונים ומינרומים של התלמידים. ואנו כמובן, תסעה זו מחייבת שלכל תלמיד יש סיכון שאותו למסור את ההורם האקדמי והוא אשל.

[בדרכם כל](#)

זכור בדף הכתוב על [Microsoft Worldwide Class Server](#) לקבלת מידע דוד.

[+ נושא](#)

Microsoft Worldwide Class Server

Galima pakeitus koduotę

Justė parengė laišką ir ruošiasi ji išsiųsti. Kadangi laiškas gana svarbus, nutarė pasiklausti mokytojos, ar viskas gerai. „Tikrai ne“, – atsakė informacinių technologijų mokytoja, žvilgtelėjusi į laišką.

Parašykite, kuri vieta taisytina ir kaip.

The screenshot shows a Gmail compose screen. The recipient is eksperimentueju@gmail.com. The subject is "Juodraštis automatiškai išsaugotas 14:36". The message body contains the following text:

Laba diena,

Aš labai domiuosi fizika ir norėčiau mokytis mokykloje „Fizikos Olimpas“. Kada galėčiau atvykti pokalbiui? Pridedu savo mokytojos rekomendaciją.

Justė Jonaitytė
Kauno „Ąžuolo“ gimnazija

The left sidebar shows a list of contacts under "Greiti adresai":

- leškoti, pridėti arba pa...
- Mokinys Mokinukas
- Nurodykite bū... ▾
- Informatikos Mok...

Neužpildytas temos laukelis

Pabaikite sakinius:

1. Specialios programos, skirtos hipertekstinių dokumentų peržiūrai, yra vadinamos

2. Norint pereiti iš vieno tinklalapio * į kitą, reikia tame spragtelėti _____

3. Keletas ar keliolika tinklalapių, susietų tarpusavyje ir turinčių apibendrinantį pradžios tinklalapį (angl. *home page*), yra vadinami _____

- Naršyklės
- Nuorodą, saitą
- Svetaine

- **Atviroji programa** – tai:
- Tai kompiuterinė programa, kuri platinama pagal atvirojo kodo licenciją. Tokia programinė įranga dažniausiai pasižymi šiomis savybėmis:
 - nemokama;
 - laisvai prieinami išeities kodai;
 - galima laisvai platinti ir modifikuoti, nekeičiant licenzijos

- **Nemokama programinė įranga** – programinės įrangos licenzijos tipas, kuris leidžia neribotai ir nemokamai naudotis programine įranga, tačiau, skirtingai nei laisvosios (atvirojo kodo) programinės įrangos, neatveria programinio kodo ir/arba neleidžia laisvai modifikuoti bei platinti programų bet kam. Taip pat yra svarbu žinoti, kad tik laisvosios (atvirojo kodo) programinės įrangos licencijos užtikrina, kad programa išliks nemokama visą jos gyvavimo laiką, o nelaisva (uždaro kodo) ir tiesiog nemokamai duodama programa gali bet kuriuo metuapti mokama

Tinklalapis⁴ – tai:

- A hipertekstu parašytas žiniatinklio dokumentas;
- B hipertekstinės informacijos visuotinis tinklas;
- C interneto ryšį teikianti programa;
- D tarptautinis kompiuterių tinklas, jungiantis daugybę kompiuterių tinklų visame pasaulyje.

- A

Apibūdinkite pateikto universaliojo adreso <http://www.smm.lt/naujienos/pranesimai.htm> dalis:

http:// – protokolas, naudojamas žiniatinklio duomenims persiųsti;

smm.lt –

naujienos – *aplanko, kuriame yra objektas, vardas;*

pranesimai.htm –

- Srities vardas, tai kartu ir kompiuterio, kuriame yra adresuojamas objektas, vardas.
- Objekto (failo, tinklalapio) vardas.

Irašykite pateikto universaliojo adreso <http://www.likit.lt/term/enciklo.html> dalis į atitinkamus langelius.

<i>Protokolas, naudojamas žiniatinklio duomenims persiųsti</i>	<i>Aplanko, kuriame yra objektas, vardas</i>	<i>Kompiuterio (serverio), kuriame yra objektas, vardas</i>	<i>Objekto (failo) vardas</i>
http			

- Aplankas – term
- Kompiuterio (serverio) vardas – likit.lt
- Objekto (failo) vardas – enciklo.htm

Saulius parašė draugui Romui elektroninį laišką taisyklinga lietuvių kalba:

Sveikas, Romai,

seniai besimatėm. Kaip Tau sekasi? Ar važiuosi savaitgalį žvejoti?

Linkėjimai šeimynai.

Saulius

Romas, atvėrės Sauliaus siūstą laišką, pamatė tokį vaizdą:

Sveikas, Romai,

seniai besimatÄ—m. Kaip Tau sekasi? Ar vaÅ¾iuosi savaitgalÄ“E Å¾vejoti?

LinkÄ—jimai Å◆eimynai.

Saulius

Nurodykite, ką Romas turi padaryti, kad matytų neiškreiptą elektroninio laiško tekštą.

- Pakeisti koduotę.

Ramūnas iš interneto parsisiuntė komercinės programos **demonstracinię versiją**, norėdamas išbandyti jos galimybes. Ramūnas gali:

- A** naudotis ja tam tikrą laiką nemokamai;
- B** naudoti ją tik komerciniams tikslams;
- C** naudotis ja be jokių apribojimų, nes jos autorių teisės nesaugomos;
- D** keisti jos pirminį tekstą (kodą).

- A

Užbaikite sakinį:

Komercinės programos naudotojų skaičius (ir kitos sąlygos) nurodomas specialiaiame dokumente, kuris vadinamas _____.

- Licencija

Kompozitorių kūriniai pagal Autorių teisių įstatymą yra saugomi objektai. Nurodykite objektą, kurio autorių teisės **nesaugomos**.

- A Atviroji programa.
- B Dailės kūriniai.
- C Teisės aktai.
- D Mokslo straipsniai.

• C

Žemiau pateiktame sakinyje išrašykite du tinkamus terminus iš šio sąrašo:

1. Tinklalapis.
2. Naršyklė¹.
3. Hipertekstas.
4. Universalusis adresas.

parašytas saityno (žiniatinklio) dokumentas vadinamas

_____.

- Hipertekstu parašytas saityno dokumentas vadinamas tinklalapiu.

Kas yra saugoma elektroninio pašto programos adresų knygoje?

- A Gauti laiškai.
- B Persiųsti laiškai.
- C Išsiųsti laiškai.
- D Informacija apie adresatus.

- D

Kai kuriuose interneto portaluose informacijos siūloma ieškoti pagal temas (žr. pav.). Kaip vadinama sistema, kurioje realizuota tokia paslauga?

- A** Paieškos sistema.
- B** Metapaieškos sistema.
- C** Internetinis katalogas.
- D** Elektroninė enciklopedija.

KATEGORIJOS

- » Automobilis, motociklis
- » Grožis ir Sveikata
- » Gyvūnai, Augalai
- » Internetas
- » Laisvalaikis, pramogos
- » Menas ir kultūra
- » Mokslas
- » Namai ir šeima
- » Religija, tikėjimas
- » Sportas
- » Technika
- » Turizmas
- » Valstybė ir politika
- » Verslas ir ekonomika
- » Žiniasklaida, leidyba

STATISTIKA

Viso nuorodų: 1234
Nepatvirtintų nuorodų: 19
Šiandien ištrauktas: 0

Svetainių katalogas Internete. Lietuviškų Interneto svetainių nuorodų katalogas.

Automobiliai, motociklai (26)
[Automobiliai](#), [Motociklai](#), [Auto remontas](#), [Auto sauga](#),

Gyvūnai, Augalai (9)
[Žuvinės](#), [Renginiai](#), [Paukštis](#),

Laisvalaikis, pramogos (53)
[Loterijos](#), [Hobis](#), [Žvenybė](#), [Medžiokle](#), [Kinas](#), [Filmai](#),

Mokslas (14)
[Istaigos](#), [Kita](#), [Mokslo linklapiai](#),

Religija, tikėjimas (4)
[Kita](#), [Informacija apie tikėjimą](#), [Bažnyčios](#), [maldos](#), [namai](#),

Turizmas (13)
[Informacija apie žalis](#), [Keliuonų organizavimas](#), [Kita](#),

Verslas ir ekonomika (32)
[Teisė](#), [Organizacijos](#), [Transportas](#), [Logistika](#),

Grožis ir Sveikata (20)
[Grožio salonai](#), [Organizacijos](#), [Vaistinės](#),

Internetas (32)
[Paieška](#), [Portaalai](#), [Interneto kavinės](#),

Menas ir kultūra (12)
[Muziejai](#), [Kita](#), [Teatras](#),

Namai ir šeima (5)
[Kita](#), [Namai](#), [Vaikai](#), [Šeima](#),

Sportas (12)
[Sporto organizacijos](#), [Kita](#), [Sporto klubai](#),

Technika (6)
[Buitinė technika](#),

Valstybė ir politika (7)
[Institucijos](#), [Politinių partijos](#),

Žiniasklaida, leidyba (7)
[Spauda](#), [Naujienos](#), [Radijas](#),

REKOMENDUOJAME

[Statyba](#)
[Kartotiniai namų projektai](#)
[Nekilnojamojo turto skelbimai](#)
[Darbu galerija](#)
[Orai, Orų prognozė](#)
[Valikliai vežimėliai](#)
[Valiklio žaidimai](#)

• C

Kas būdinga atvirajai programinei įrangai?

- A Nemokamai galima naudotis tik kai kuriomis šios programinės įrangos funkcijomis.
- B Ši įranga yra nemokama. Jos pirmąjį tekstą (angl. *source*) galima keisti.
- C Šia įranga galima naudotis laisvai, bet negalima keisti jos pirminio teksto.
- D Už šios įrangos naudojimą imamas mokestis.

- B

Dėl kokių priežasties patartina taip nurodyti elektroninį adresą savo interneto tinklalapiuose, kad jis būtų žmogui lengvai suprantamas, tačiau klaidintų kompiuterinę adresų surinkimo programą?

- A Kad būtų galima adresą automatiškai įdėti į adresyną.
- B Kad būtų sumažintas nepageidaujamų laiškų (angl. *spam*) srautas.
- C Kad būtų galima naudoti slapukus (angl. *cookies*).
- D Kad būtų galima lengviau surasti gautą laišką.

- B

Kuris dokumentas gina kompiuterio programų autorių teises Lietuvoje?

- A Lietuvos Respublikos Konstitucija.
- B Baudžiamasis kodeksas.
- C Civilinis kodeksas.
- D Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas.

D

Kurios HTML žymės tinklalapiuose apibrėžia lentelę, nuorodą ir paveikslėli?

1. <a>
2. <table>
3. <td>
4.
5. <tr>

Atsakymas

Lentelė	
Nuoroda	
Paveikslėlis	

- 2
- 1
- 4

Kada vartojama elektroninio pašto programos komanda **Atsakyti** (angl. *Reply*)?

- A Norint siųsti laišką su papildomu priedu (angl. *Attach*) kitam adresatui, o ne tam, iš kurio buvo gautas laiškas.
- B Norint siųsti laišką su papildomu tekstu kitam adresatui, o ne tam, iš kurio buvo gautas laiškas.
- C Norint siųsti gautą laišką grupei adresatų.
- D Norint siųsti laišką su papildomu tekstu tam pačiam adresatui, iš kurio buvo gautas laiškas.

- D

Kam skirtas interneto naršyklės¹ **Adresynas** (angl. *Bookmarks, Favorites*)?

- A Prieš tai naršytų tinklalapių sąrašui peržiūrėti.
- B Tinklalapių adresų sąrašui išsaugoti ir atverti.
- C Paieškos langui atverti.
- D Naršyklės parinktyse nurodytos svetainės tinklalapiui įkelti.

- B

Kūrinio autoriaus teisių apsaugos ženklas yra simbolis ©. Nurodykite du atributus, kurie gali būti rašomi šalia šio simbolio:

1.

2.

- Autoriaus arba kito autoriaus teisių subjekto vardas (pavadinimas)
- Kūrinio pirmojo išleidimo metai

Kas privalo būti elektroniniu paštu siunčiamame reklaminiame laiške?

- A Nurodyta, kur rastas elektroninio pašto adresas.
- B Nurodyta, kaip atsisakyti gauti ateityje tokio turinio laiškus.
- C Nurodyta teikiamą nuolaidą reklamuojamoms paslaugoms.
- D Nurodytas siuntėjo vardas, pavardė ir pašto adresas.

- B

Name: _____

Date: _____

Quiz name: **Socialiniai etiniai K_1**

-
1. Kuris iš pateiktų teiginių yra teisingas?
 A Yra tokų antivirusinių programų, kurios gali aptikti ir nukenksminti bet kurį virusą.
 B Yra tokų virusų algoritmu, kuriems neįmanoma sukurti antivirusinės programos.
 C Kiekvienai antivirusinei programai galima sukurti virusą, kurio ji neaptiks.
 D Norint apsaugoti kompiuterį, reikia įdiegti kuo daugiau skirtinų antivirusinių programų.
 2. Kuria savybe pasižymi saugus slaptažodis? Jis yra:
 A Kiek įmanoma trumpesnis.
 B Prasmingas žodis ar žodžių junginys.
 C Sudarytas iš vieno tipo simbolii.
 D Toks, kurį įmanoma atsiminti.
-

Elektroniniu paštu gavome du prisegtus dokumentus, vieną pasirašytą galiojančiu elektroniniu parašu, kitą - ne. Kokias dvi pasirašyto dokumento savybes garantuoja galiojantis elektroninis parašas?

3. Garantuoja, kad dokumento turinys nepažeistas.

Užtikrina dokumentą pasirašiusio asmens tapatybę.

4. Užrašykite dvi savybes, apibrėžiančias vikio sąvoką.

Pildo bendruomenė.

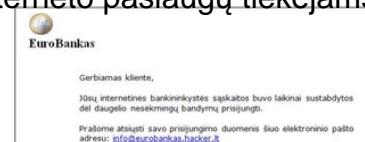
Galima taisyti svetimus įrašus.

Informacijos pakeitimai matomi iš karto po koregavimo.

Turinys dalijamas į tinklalapius, kiekvienas iš kurių turi savo pavadinimą.

Naudojama savo ženklinimo kalba, kuri leidžia sparčiai formatuoti tekstą.

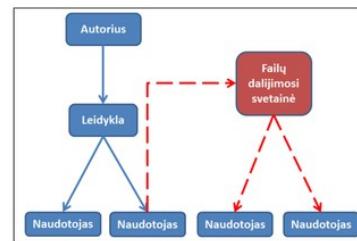
-
5. Paveikslėlyje pavaizduotas elektroninis laiškas. 1. Paaiškinkite, kaip reikėtų elgtis atvėrus tokio turinio el. laišką; 2. Įvardykite bent vieną problemą, kurią gali sukelti neteisingas elgesys su šiuo laišku.
 1. Ignoruoti, ištinti, pranešti policijai, banko darbuotojams, interneto paslaugų tiekėjams
 2. Neteisėtai išgaunami asmens duomenys, galimi finansiniai nuostoliai, kenkėjiškų programų diegimas
-

6. Schemaje pavaizduoti muzikinio failo platinimo būdai. Paaiškinkite bent vieną schemaje pavaizduotą autoriaus teisių pažeidimą.

Neteisėtai viešinamas autorinis darbas.

Neteisėtai gaunamas ir/ar naudojamas autorinis darbas.

7. Interneto puslapio savininkas beveik kasdien skelbia įrašus jį dominančiomis temomis. Jo įrašus galima laisvai komentuoti. Kokio tipo šis internetinis puslapis?

Tinklaraštis, blogas, interneto dienoraštis.

8. Kas leidžia identifikuoti tikrą žmogaus tapatybę?

- A elektroninis parašas
- B elektroninio pašto adresas
- C prisijungimo slaptažodis
- D socialinio tinklo paskyros (angl. account) vardas

9. Nurodykite, kuo skiriasi tinklaraščio (angl. blog) ir vikio (angl. wiki): 1. struktūra; 2. paskirtis

1. Tinklaraščio įrašai chronologiški, o vikis primena enciklopediją.

2. Tinklaraštis skiriama saviraiškai, o vikis - informacijai pateikti vienoje vietoje, enciklopedijai kurti.

- Kartu su žaidimo failais gauta savaime besidauginanti programa kopijuojama save į kitas kompiuterio programas, o atėjus tam tikrai metų dienai - suformatuoja standujį kompiuterio diską. 1. Kaip vadinamos tokio tipo programos? 2. Kaip užtikrinti, kad įsigijamas kompiuterinis žaidimas turėtų legalią licenciją?

1. Kenkėjiska programa, virusai (gali būti nurodomi konkrečių virusų pavadinimai: Trojos arklys, Trojan, Malware, makrovirusas ir kt.)

2. Žaidimas turi būti perkamas iš patikimos parduotuvės, arba atsiųstas iš patikimų laisvosios įrangos svetainių.

11. Paaiškinkite, kaip operacinės sistemos šiukšlinė padeda išsaugoti duomenis.

Į šiukšlinę perkeltus duomenis galima atstatyti, jei nėra iš karto visiškai prarandami.

Kol šiukšlinė neištuštinama, ištrintą failą galima atkurti.

12. Kiek laiko galioja autoriaus neturtinės teisės?

Neterminuotai.

13. Kuris informacijos teikimo pavyzdys socialiniame tinkle neatitinka saugaus bendravimo nuostatų?

- A) a)
- B) b)
- C) c)
- D) d)

14. Pateikite du elektroninės valdžios paslaugų pavyzdžius.

Elektroninis gyvenamosios vietas deklaravimas, Valstybinės mokesčių inspekcijos paslaugos

Elektroninis pažymų užsakymas, SODROS paslaugos, bibliotekų, sveikatos apsaugos pasl.

Elektroninis prašymų teikimas, savivaldybių teikiamas paslaugos

Elektroninės paslaugos vairuotojams.

NEC elektroninės paslaugos

15. Kuri iš išvardintų paslaugų yra teikiama per elektroninės valdžios vartus?

- A) Viešojo transporto elektroninio bilieto papildymas.
- B) Elektroninis gyvenamosios vietas deklaravimas.
- C) Mokėjimas už telefoną per elektroninį banką.
- D) Prekių užsakymas internetinėje parduotuvėje.

16. Kuriuo iš šių atvejų naudojamas elektroninis parašas?

- A) Įkeliant naują straipsnį į savo tinklaraštį.
- B) Išsiimant pinigus iš savo sąskaitos bankomate.
- C) Pasirašant elektroninę paslaugų sutartį.
- D) Pasirašant knygą gerbėjui.

17. Kaip vadinamas dokumentas, nurodantis, kokiomis sąlygomis galima naudotis kompiuterio programai?

Licencija, licencinė sutartis

18. Kaip vadinama kompiuterio programa, sauganti kompiuterį arba vietinį tinklą nuo įsilaužimo iš išorinio tinklo, bet neaptinkanti kompiuterių virusų?

Ugniasienė, firewall, užkarda, saugasienė

- Registruodami savo elektroninj paštą sugalvojote du vienodo ilgio slaptažodžius - po 10 simbolij. Vieną sudaro atsitiktinis raidžių ir skaičių rinkinys, o kitą - tam tikro saknio, kurį gerai įsimenate, visu žodžių antrosios raidės. Nurodykite po vieną skirtingą kiekvieno slaptažodžio privalumą.

19. 1. sunku atspėti, yra saugus

2. lengva atsiminti, sunku atspėti, saugus

20. Nurodykite vieną elektroninio pašto ir tinklaraščio skirtumą ir vieną jų bendrą bruožą: 1. Skirtumas; 2. Bendras bruožas.

Skirtumai: 1. tinklaraščio įrašai vieši, o el. paštu siunčiama informacija t.t. asmeniui ar jų grupei; 2. tinklaraštyje vieni kuria turinj, o kiti jį komentuoja. El. pašte visi lygiaverčiai. 3. Tinklaraščio įrašus galima komentuoti anonimiškai, o laiškai turi siuntėjų ir gavėjų.

Panašumai: 1. bendaravimo būdas. 2. norint siųsti laiškus ir rašyti įrašus reikia prisijungti. 3. tinklaraštis ir el. paštas yra asmeniniai.

21. Bendraujant socialiniuose tinkluose gali kilti įvairių pavoju. Nurodykite du skirtinges pavoju.

1. galimybė paviešinti asmeninius duomenis; 2. psichologinis smurtas; 3. fizinis persekiojimas; 4. galimybė aptikti netinkamą turinj; 5. galimybė atsisiusti kompiuterių virusų persekiojimą; 5. priklausomybė nuo socialinių tinklų; 6. tuščias laiko švaistymas.

22. Kas yra elektroninis parašas?

- A Nuskenuotas parašas, kurį kaip skaitmeninj paveikslą galima naudoti kompiuteriu rengiamuose ir elektroniniu paštu siunčiamuose dokumentuose.
- B Elektroniniu būdu pateikti duomenys, kurie įterpiami, prijungiami ar logiškai susiejami su kitais duomenimis pastaraju autentiškumu patvirtinti ir pasirašančiam asmeniui identifikuoti.
- C Elektroninis liudijimas, kuris susieja parašo tikrinimo duomenis su pasirašančiuoju asmeniu ir patvirtina arba leidžia nustatyti pasirašančiojo asmens tapatybę.
- D Tai asmens duomenys, naudojami jungiantis prie elektroninių paslaugų sistemos. Pavyzdžiui, jungiantis prie el. bankininkystės sistemos tai būtų prisijungimo vardas, asmeninis slaptažodis ir slaptažodžių generatorius ar kortelės slaptažodis.

23. Užbaikite sakinj, pasirinkę vieną teisingą atsakymą iš žemiau pateiktujų.
Piratavimas - tai ...

- A taikomosios programinės įrangos naudojimas, platinimas arba pardavimas nepažeidžiant jos autorij teisių.
- B atviro kodo programinės įrangos naudojimas, platinimas nepažeidžiant jos autorij teisių.

- C demonstracinių programinės įrangos naudojimas, platinimas iki tol, kol yra nepasibaigęs tam skirtas laikotarpis.
- D neteisėtas programinės įrangos naudojimas, platinimas arba pardavimas pažeidžiant jos autorij teises.

24. Nurodykite objektą, kurio autorij teisės nesaugomos.

- A Atviroji programa.
- B Interneto dienoraščiai.
- C Valstybės simboliai.
- D Mokslo straipsniai.

25. Apibrėžkite socialinių tinklų paskirtį.

Skatinti žmonių bendravimą, dalijantį tarpusavyje jvairiausio pobūdžio informaciją.

Kuo skiriasi ir kuo yra panašios užkarda (ugniasienė, saugasienė) ir antivirusinė programa?

26. 1. Skirtumas
2. Panašumas

1. Antivirusinės programos pagrindinė funkcija - apsaugoti kompiuterį nuo kenkėjiskų programų (virusų), užkardos - apsaugoti kompiuterį arba tinklą nuo neteisėto įsilaužimo iš išorinio kompiuterių tinklo(šnipinėjimo, kenkėjiskų programų įrašymo, neteisėto informacijos platinimo).

2. Skirtos kompiuterio duomenų apsaugai.

Atvėrus svetainę, interneto naršyklié pateiké tokį pranešimo langą:

27. 1. Trumpai paaiškinkite, kaip reikėtų elgtis, atvėrus svetainę su tokiu (ar panašiu) pranešimu.
2. Kas gali atsitikti spustelėjus tokį pranešimą?

1. Nespausti jokio mygtuko ir uždaryti naršyklės langą.

2. Rizika įsileisti virusą, šnipinėjimo ar piktybinės reklamos programą.

Žinome, kad pašto programose būna adresų knygelės. Jomis naudojantis galima atlikti šiuos veiksmus:

- a) parinkti adresato, kuriam rašomas laiškas, adresą;
- b) sudaryti adresų sąrašus;
- c) atkelti adresų sąrašus iš kitos pašto programos adresų knygelės.

Nurodykite dar bent porą funkcijų.

.....pašalinti nereikalingus adresatus, grupperoti adresatus į katalogus, ieškoti adresų interne, saugoti telefonus ir kitą svarbią informaciją.....

1.

Kuriai grupei iš pateiktų duomenų apsaugos priemonių priskiriamas duomenų bazių atsarginių kopijų darymas?

- A Administracinės.
- B Fizinės.
- C Techninės.
- D Programinės.

2.

Informacinei visuomenei¹ būdingi įvairūs mokymosi būdai. Kuris iš nurodytų mokymosi būdų atsirado anksčiausiai?

- A Nuotolinis.
- B Atvirasis.
- C Elektroninis.
- D Mobilusis.
- E Neakivaizdinis.

3.

Informacinės technologijos kelia žmonijai įvairių problemų. Tai:

- a) žmonių susvetimėjimas;
- b) asmens pažeidžiamumas.

Nurodykite dar bent porą problemų.

.....Atskirtis tarp išsivysčiusių ir besivystančių šalių IT priemonių naudojimo srityje; priklausomybė nuo virtualiosios realybės ir kt.

4.

Pateiktas elektroninis laiškas prieš pat jo išsiuntimą:

Iš:	marius@takas.lt
Kam:	Agnė Liepynaitė <Agne.Liepynaite@takas.lt>
Kopija:	
Tema:	
Labas, Agnel!	
Ar šiandien susitinkam?	
Marius	

Ar yra tame kas nors netinkamo?

- A** Taip, gavėjo adrese negali būti vartojamas taškas ženklo @ kairėje.
B Taip, nepatartina palikti tuščią temos eilutę.
C Taip, adresų lauke negalima vartoti lietuviškų raidžių.
D Taip, turi būti užpildyta kopijų eilutė.

5.

Pateiktas lentelės fragmentas:

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	A	B	C	D	E	F
0	16	32	0	@	P	'	p	€	144	160	°	A	Š	ą	š
1	17	!	1	A	Q	a	q	‘	145	161	±	I	Ń	ị	ń
2	18	"	2	B	R	b	r	,	146	162	²	Ā	Ń	ā	ń
3	19	#	3	C	S	c	s	“	147	163	³	Č	Ó	ć	ó
4	20	\$	4	D	T	d	t	”	148	164	’	Ā	Ó	ā	ó
5	21	%	5	E	U	e	u	„	149	165	μ	A	Ö	å	ö
6	22	&	6	F	V	f	v	†	150	166	¶	E	Ö	ę	ö
7	23	'	7	G	W	g	w	‡	151	167	§	Ė	×	ē	÷

Kokia tai lentelė?

- A** Pašto.
B Rašmenų.
C Unikodo.
D Kodų.

6.

Ar galima pačiam nutraukti dokumento parsiantį iš svetainės?

- A** Taip.
B Ne.

7.

Laikinai nemokamos kompiuterinės programos (*shareware*) tai:

- A programos, kurias galima naudoti be jokių platinimo apribojimų tik viešosiose įstaigose;
 - B programos, kurias galima naudoti nemokamai, laikantis licencijoje nustatyti taisykių;
 - C programos, kurias galima naudoti be jokių modifikavimo apribojimų tik namų kompiuteriuose;
 - D programos, kurias galima naudoti be jokių platinimo ir modifikavimo apribojimų.
- 8.

Paleidus interneto naršyklę¹, iš karto atveriamas interneto svetainės „namų puslapis“ (*Home page*). Kur galima pasirinkti, kad paleidus naršyklę būtų rodomas tuščias puslapis (*about:blank*)?

- A Komandos *Rodyti (View)*, kartais dar vadinamos *Rodiniu*, papildomame meniu yra speciali komanda.
 - B *Failas (File) → Ypatybės (Properties)* ar *Byla → Puslapio nuostatos* lange.
 - C Pasirinkti negalima – tai nustatoma diegimo metu.
 - D *Irankiai (Tools) → Interneto pasirinkčių (Internet Options...)* lange.
- 9.

Kuris iš pateiktų užrašų yra oficialus Lietuvos Respublikos Seimo svetainės adresas?

- A <http://www.lrs.lt>
- B <http://www.lrv.lt>
- C info@seimas.lt
- 10. D <ftp://lietuvosseimas.lt>

Pirkimas ir pardavimas internetu, informacinių technologijų diegimas versle yra vadinami:

- A elektronine valdžia;
- B elektronine sveikatos apsauga;
- C elektroniniu mokymu;
- 11. D elektroniniu verslu.

Nemokamos kompiuterinės programos (*freeware*) tai:

- A programos, kurias galima nemokamai naudoti laikantis jų autoriu nustatyti taisyklė;
- B programos, kurias galima naudoti be jokių platinimo apribojimų tik namų kompiuteriuose;
- C programos, kurias galima laisvai modifikuoti (keisti);
- D programos, kurias galima naudoti be jokių platinimo ir modifikavimo apribojimų.

12.

Linas susitarė su vyresniaja seserimi, kad ši padės surasti internete referatui reikalingos medžiagos. Kol Linas buvo treniruotėje, sesuo naršė internete ir, naudodama naršykę¹, žymėjo reikalingas svetaines. Grįžęs Linas žymes ras:

- A adresų juostos išskleidžiamajame sąraše;
- B mygtukų *Atgal* (*Back*) ir *Pirmyn* (*Forward*) išskleidžiamuosiuose sąrašuose;
- C komandos *Rodyti* (*View*), kartais dar vadinamos *Rodiniu*, papildomame meniu;
- D Parankinių (*Favorites*) aplanke, kartais dar vadinamu *Adresynu*.

13.

Kompiuterių virusai plinta tam tikrais būdais, pavyzdžiui, nusikopijuojant iš užkrėsto diskelio, bandant juo pasinaudoti. Įvardykite dar du kompiuterių virusų plitimo būdus.

1. Kompiuterių tinklais, elektroniniu paštu

2.

14.

Kuris iš pateiktų užrašų yra oficialus Lietuvos Respublikos Vyriausybės svetainės adresas?

- A <http://www.lrs.lt>
- B <http://www.lrv.lt>
- C info@vyriausybe.lt
- D <ftp://vyriausybe.lt>

15.

Informacinių ir komunikacinių technologijų naudojimas visuomenės nariams švesti vadinamas:

- A** elektronine valdžia;
- B** elektroniniu verslu;
- C** elektroniniu mokymu;

16. **D** elektronine sveikatos apsauga.

Neretai gaunama laiškų iš nepažįstamų asmenų, kurie prašo persiųsti laiškus visais turimais adresais. Kuris pasirinkimas tinkamiausias?

- A** Persiunčiate laišką tik draugams.
- B** Persiunčiate laišką visais turimais adresais.
- C** Jei laiškas neturi priedo³, jį tuo pat persiunčiate, jei priedas yra – jį apžiūrite ir tik tada siunčiate.

17. **D** Laišką ištrinate.

Vėlai vakare Jūratė sužino, kad ryte turi išsiųsti svarbų laišką – pagrindimą, kad galėtų mokytis užsienyje pagal mainų programą. Namuose turi kompiuterį, tačiau interneto ryšys sutrikęs ir iki ryto nėra jokių kitų galimybių pasinaudoti internetu. Ryte interneto ryšys bus, tačiau Jūratei pamokos ir ji turės labai mažai laiko, vos keletą minučių. Kaip reikėtų pasirengti Jūratei, kad ji galėtų kuo geriau išspręsti šią problemą?

Parašyti laišką tekštų rengykle ir išsaugoti laikmenoje. Iš ryto prisijungus prie interneto nukopijuoti laiško tekstą į elektroninio pašto programos atitinkamą lauką ir išsiųsti.

18.

Atvirosios programos – tai tokios programos, kurių pirminiai tekstai prieinami visiems ir kurios paprastai platinamos laisvai, t. y. nemokamai. Užrašykite bent poros atvirujų programų pavadinimus.

1 CodeBlocks, DevC++, GIMP, Mozilla Firefox

2

19.

Naršyklėse esantys adresynai¹ skirti adresams laikyti. Vienas iš išvardytų veiksmų **nėra** būdingas adresynams. Kuris?

- A** Adreso įrašymas.
 - B** Adresų paieška internete.
 - C** Adreso pašalinimas.
 - D** Adresų sudėliojimas į aplankus.
- 20.**

Kalbant apie informacinę visuomenę¹, vardijami įvairūs ją apibūdinantys bruožai. Viename iš pateiktų rinkinių yra bruožas, **nebūdingas** informacinei visuomenei. Kuriamė?

- A** Nenutrūkstamas mokymas, nuotolinis darbas, elektroninis verslas.
 - B** Gebėjimas mokytis, ryšiai, elektroninis valdymas.
 - C** Mokymosi būdu įvairovė, elektroninis darbas, uždarumas.
 - D** Elektroninės paslaugos, skaitmeninimas, virtualiosios erdvės.
- 21.**

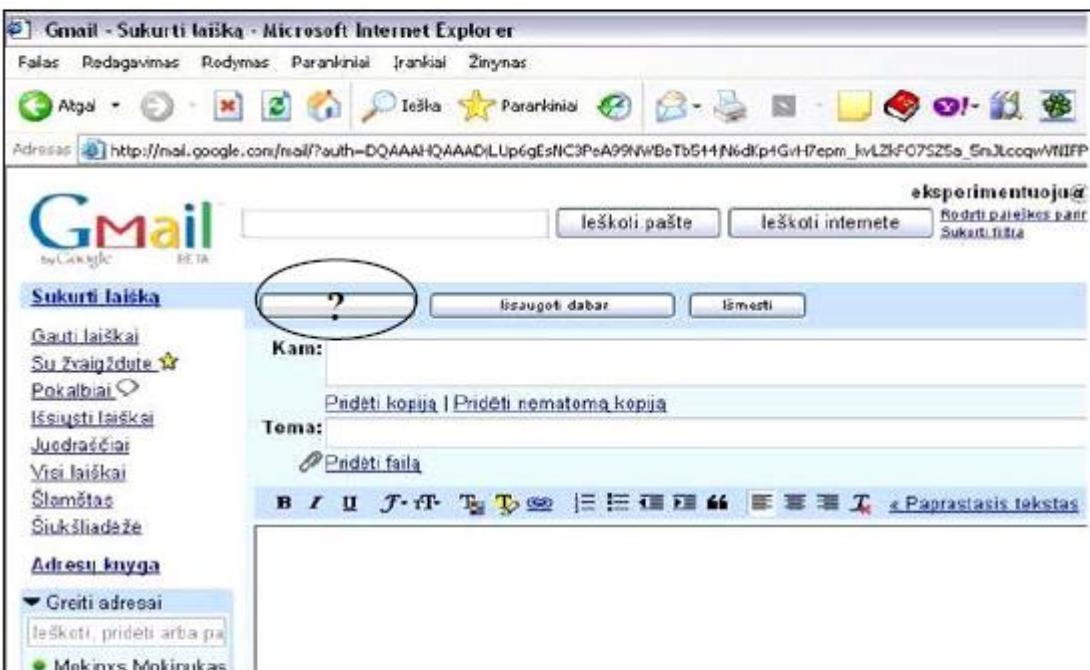
Kas yra žiniatinklio adresynas¹? Nusakykite pabrėždami esminę paskirtį ir įvardydami pagrindinius veiksmus.

Tinklalapių adresų sąrašas, turintis kartotekos savybių.

Adresynus turi interneto naršyklės. Paprastai į naršyklę būna įdėtas numatytais adresynas.
Ji galima papildyti, keisti, importuoti iš kitos kompiuterio naršyklės.

- 22.** -----

Pateiktas žiniatinklio pašto programos langas naujam laiškui rašyti. Kuris iš išvardytų veiksmų turėtų būti užrašytas ant klaustuko pažymėto mygtuko?

A Rašyti.

B Priedas.

C Adresas.

D Siųsti.

23.

Kompiuterių programos „Internet Explorer“ ir „Mozilla Firefox“ – tai:

A paieškos sistemos;

B interneto portalas;

C pašto programos;

D naršyklės.

24.

Informacinių technologijų savoka „socialinė (skaitmeninė) atskirtis“ susijusi su:

A dokumentų skaitmeninimu;

B kompiuterių technologija;

C socialiniai pokyčiai visuomenėje;

D skaitmeninė informacija laikmenose.

Irašykite praleistas frazes.

Internetas – pasaulinis kompiuterių tinklas. Norint iš asmeninio kompiuterio prisijungti prie interneto, reikia turėti aparatinę įrangą, pavyzdžiui, šviesolaidį ir tinklo plokštę arba (*nurodykite dar vieną pavyzdi*)

belaidžio interneto įrangą: modema, modema-maršrutizatoriu

programinę įrangą, pavyzdžiui, MS Internet Explorer arba (*nurodykite dar vieną naršyklę*)

Mozilla Firefox, Chrome

26. bei pasirinkti interneto paslaugų teikėją.

Kiekvienas kompiuteris, prijungtas prie interneto, vienareikšmiškai identifikuojamas tinkle pagal kompiuterio

universalųjį adresą (unifikuotą adresą)

Interneto žiniatinklyje informacija pateikiama hipertekstu, t. y. tekstu (*apibū-dinkite*)

Elektroninio dokumento tekstas, kurio atskiros dalys siejamos saitais.

Naudojantis saitais galima naršyti po tekstą, pereinant iš vienos vietas į kitą.

Į tekstą gali būti įterpta įvairių tipų objektų: piešinių, garso failų, programų ir kt.

27.

Failas *tcp.net*, esantis serverio *doc.int* kataloge *org*, pasiekiamas naudojantis protokolu *http*. Užrašykite šio failo universalųjį adresą (angl. *URL*).

<http://doc.int/org/tcp.net>

28.

Informacijos apie mėgstamiausią futbolo komandą „Ekranas“ paieškai interneite Juozas vartoja reikšminius žodžius¹ komanda, Ekranas ir televizorius. Pasirinktoje paieškos sistemoje reikšminiai žodžiai jungiami loginėmis operacijomis AND, OR, NOT. Kurias iš pateiktų užklausų² reikėtų išrašyti paieškos laukelyje, siekiant rasti mažiausią ir didžiausią tinklalapių apie ieškomą futbolo komandą skaičių. Atsakymus išrašykite lentelėje, nurodydami pasirinktų variantų raides.

- A komanda OR Ekranas
- B komanda AND Ekranas
- C komanda AND "Ekranas" AND NOT televizorius
- D "komanda Ekranas"

Mažiausias paieškos rezultatų skaičius	Didžiausias paieškos rezultatų skaičius
D	A

29.

Kuris teiginys apie elektroninį paštą yra **neteisingas**?

- A Elektroninio pašto adresą sudaro dvi dalys, atskirtos ženklu @. Dešinėje jo pusėje rašomas pašto serverio adresas, kairėje – abonento vardas, vienareikšmiškai identifikuojantis abonentą tame serveryje.
- B Elektroninės pašto déžutės turinį gali tvarkyti asmuo, pateikęs registravimosi duomenis – naudotojo vardą ir slaptažodį.
- C Kad elektroninis laiškas pasiektų adresatą, prieš išsiunčiant laišką būtina užpildyti laukus Tema ir Turinys.
- D Elektroninio laiško priedas¹ – tai bet kokio tipo failas, pridėtas prie elektroninio laiško.

30.

Kuris teiginys apie elektroninę valdžią yra **neteisingas**?

- A Elektroninė valdžia – valstybės valdymas, kai visų lygmenų valdžios institucijos naudoja elektronines informacijos perdavimo, apdorojimo, skleidimo priemones ryšiui su visuomenė palaikyti.
- B Elektroninė valdžia padeda labiau ištraukti visuomenę į valstybės valdymą.
- C Elektroninės valdžios ir demokratijos sąvokos yra tapačios.
- D Elektroninė valdžia gerina viešųjų paslaugų kokybę.

31.

Programinės įrangos pritaikymas tam tikrai kalbinei ir kultūrinei aplinkai vadinamas lokalizacija. Nurodykite **du** skirtinges bruožus, būdingus lokalizuotai programinei įrangai.

1. Programa pritaikoma darbui konkrečioje kultūrinėje terpėje. Didžiausių lokalizavimo darbų dalį sudaro dialogo tekstu ir elektroninių žinynų vertimas. Todėl lokalizavimas dažnai tapatinamas su vertimu.

2.

32.

Šio laiško **turinyje nėra paisoma** bendravimo elektroniniu paštu etiketo. Nurodykite **du** skirtinges tokio bendravimo taisyklių pažeidimus.

Nuo	Jonas Petraitis <Jonas.Petraitis@langasiateiti.lt>	▶
Išsiųsta	sekmadienis, sausis 20, 2008 3:57 pm	
Kam:	braske@hotmail.com	
Tema	Labutis	
Hi, sweetie,		
Viskas Ok. Buvau. Machiau ji, tau linkejimai. Stai siunchiu. Mano amsens kodas - 39213321234, Robkes mobila - 838213456. Jei dar ko reiks, numesk majaka - atsiusu ;)		
Ar buvai vakar diskone? 8-) Manes tai predkai neishleido :(

1. Nenaudojami lietuviški rašmenys, siunčiami asmeniniai duomenys, žargonas

2.

33.

Paaiškinkite, kas yra kompiuterių programos autorius.

Kompiuterio programos autorius yra fizinis asmuo ar fizinių asmenų grupė, kurie sukūrė programą.

34.

Paaiškinkite, kokie elementai sudaro kūrinio autoriaus teisių apsaugos ženklą.

Sudaro trys elementai: apskritime arba apvaliuose skliaustuose įrašyta raidė C, autoriaus arba kito autoriaus teisių subjekto vardas (pavadinimas) ir kūrinio pirmojo išleidimo metai.

35.

Kuris iš nurodytų būdų **nepadeda** kovoti su kompiuterių virusais?

- A Operatyviosios atminties apsauga, užtikrinama aparatinėmis ir programinėmis priemonėmis.
- B Antivirusinės programos naudojimas ir sistemingas virusų aprašų duomenų bazės atnaujinimas.
- C Kompiuterių tinklo apsaugos priemonių naudojimas.
- D Išorinių laikmenų¹ naudojimas**

36.

Įrašykite praleistus žodžius arba frazes.

Viena populiausiu interneto teikiamų paslaugų yra žiniatinklis¹. Informacija Jame pateikiamā tinklelapiuose, t. y. (*apibūdinkite*) _____

Hipertekstu parašytas saityno dokumentas.

Tinklelapiams rašyti naudojama HTML kalba arba jos modifikacijos. Paveikslai laikomi atskiruose failuose. Tinklelapyje pateikiamas tik nuorodos į jas. Grafikos failai dažniausiai pateikiami GIF, PNG ir JPG formatu. PNG formatas skirtas specialiai tinklelapiams.

Kiekvieno interneto ištekliaus² universalųjį šaltinio adresą (angl. *URL*) sudaro protokolo pavadinimas (pvz., http), sritis, kartu ir kompiuterio, kuriame yra adresuojamas objektas, vardas (pvz., aldonamii.lt), katalogo, kuriame yra objektas, vardas (pvz., pms/elpa/) ir objekto (failo) vardas (pvz., index.html).

37.

Protokolas HTTP naudojamas žiniatinklio duomenims persiųsti ir apibrėžia sąveiką tarp kliento ir serverio programų.

Tinklelapyje spragtelėjus pele nuorodą (saitą), atveriamas kitas tinkleapis, dokumentas arba pereinama į kitą vietą tame pačiame tinklelapyje, į kitą interneto išteklių.

38.

Kuris iš pateiktų svetainių adresų galūnių apibūdinimui yra teisingas?

- A com – kompiuterių tinklų koordinavimo organizacijos svetainė.
- B org – verslo organizacijos svetainė.
- C gov – nevalstybinės organizacijos svetainė.
- D edu – mokslui, švietimui skirta svetainė.**

39.

Petras pasirinko paieškos sistemą, kurioje reikšminiai žodžiai jungiami loginėmis operacijomis AND, OR, NOT. Informacijos apie mègstamiausią krepšinio komandą „Alytus“ paieškai jis panaudojo užklausą³:

komanda OR Alytus AND NOT miestas

Kurie užklausos žodžiai bus surastuose tinklalapiuose?

komanda, Alytus

Kokią užklausą reikėtų išrašyti paieškos laukelyje, vartojant žodžius *Komanda* ir *Alytus*, kad paieškos rezultatų skaičius būtų mažiausias?

komanda AND Alytus

40.

Kuris teiginys apie interneto naršyklę¹ yra **neteisingas**?

- A** Interneto naršyklė – programa, skirta žiniatinklio dokumentų peržiūrai ir informacijos paieškai žiniatinklyje.
- B** Programos „Internet Explorer“, „Mozilla“, „Opera“ – interneto naršyklių pavyzdžiai.
- C** Paleidžiant naršyklę, automatiškai rodomas numatytais pradžios tinklalapis (angl. *home page*).
- D** Naršyklėje gali būti rodoma tik informacija, išrašyta tinklalapių formatu (.htm, .html).

41.

Kuris bruožas **nėra** būdingas informacinei visuomenei²?

- A** Mokymosi priemonių ir formų įvairovė (nuotolinis, elektroninis, atvirasis mokymasis).
- B** Stiprus piliečių noras, bet menkos galimybės mokytis.
- C** Nuolatinio nuotolinio mokymosi galimybė (įvairių dalykų kursai, mokomoji medžiaga, testai, pateikiami žiniatinklyje).
- D** Nuotolinis darbas (galimybė dirbti namuose).

42.

Kuris iš pateiktų teiginių tinkta programinės įrangos adaptavimui apibūdinti?

- A** Programinės įrangos autorių leidimas nemokamai platinti ir modifikuoti programinės įrangos pirminius tekstus.
- B** Programinės įrangos ir jos dokumentacijos vertimas bei kitoks pritaikymas prie kalbos, kultūros ir kitų tam tikrai valstybei, teritorijai būdingu ypatybių.
- C** Programinės įrangos įregistruvimas kompiuterių programų registre.
- D** Programinės įrangos dokumentacijos atsarginių kopijų darymas.

43.

Kuri iš išvardytų priemonių fiziškai **sunaikina** kompiuterinėje laikmenoje esantį aplanką?

- A Aplanko perkėlimas į kitą tos pačios laikmenos aplanką.
- B Laikmenų ženklinimas (formatavimas).**
- C Aplanko pervardijimas.
- D Aplanko glaudinimas.

44.

Pastaruoju metu vis dažniau susiduriame su elektroninio piratavimo sąvoka.

Piratavimu laikomas (*pabaikite apibrėžima*)

nelegalus programinės įrangos naudojimas, platinimas arba pardavimas pažeidžiant jos autorių teises.

Tuo tarpu kompiuterių programos autorius turi į kūrinių šias teises (*ivardykite jas*):

turtines apibrėžiančias autoriaus teises į autorinį atlyginimą už kūriniu atgaminimą, vertimą, adaptavimą, platinimą ir pan., bei neturtines apibrėžiančias autoriaus teises į autorystę,

45. i autoriaus vardą, į kūriniu neliečiamybę.

Marytė naršydama internete atvėrė tinklalapį. Pateiktas šio tinklalapio vaizdo fragmentas.

The screenshot shows a website layout for the "Švietimo informacinių technologijų centras". The header features the ITC logo and the text "Švietimo informacinių technologijų centras". On the left, there's a sidebar with links to "Emokyklą", "Lietimo valdymo informacinių sistemos (LVIIS)", "Atvira informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistema (AIKOS)", "Registrų, duomenų bazų, duomenų saugos", "Klasifikatorių", "Integralios IS/R", "Tarptautinis bendradarbiavimas", and "Nacionaliniai projektais". The main content area has a yellow header bar labeled "Naujienos". Below it, a list of news items is displayed:

Date	News Title
2008-11-29	Veidrodis: Tarptautinė konferencija apie skaitmeninės apžiūringumės
2008-11-29	Veidrodis: Informacinių technologijų konkurso rezultatai
2008-11-28	Veidrodis: Konferencijos informacinių ir komunikacinių technologijos mokykloje?
2008-11-25	Ar norime (k)itiokios Lietuvos?
2008-11-19	Išskirime užienio kalbų greitai ir lengvai
2008-11-11	Kviečiame dalyvauti metodinėje konferencijoje
2008-11-04	Kviečiame dalyvauti žiemos moksleivių respublikiniam informatikos konkurse

Ką patartumėte Marytei, kad ji matytu neiškraipyta tinklalapio tekstą?

46. Pakeisti koduotę.

Tinklalapis¹ – tai:

- A** hipertekstu parašytas žiniatinklio dokumentas;
 - B** hipertekstinės informacijos visuotinis tinklas;
 - C** interneto ryši teikianti programa;
 - D** tarptautinis kompiuterių tinklas, jungiantis daugybę kompiuterių tinklų visame pasaulyje.
- 47.

Programos naudotojo licencija² – tai:

- A** naudojimosi programine įranga instrukcija;
 - B** programos įdiegimo diskas su aprašymu;
 - C** kodas, kuris įvedamas įdiegiant programą;
 - D** leidimas, suteikiantis teisę naudoti programą pagal gamintojo sąlygas.
- 48.

Parinkite tinkamą pateikto teiginio pabaigą.

Programinės įrangos pritaikymas tam tikrai kalbinei ir kultūrinei aplinkai (programos turi taisyklingai rengti ir apdoroti ta kalba parašytus dokumentus, vartoti tai kalbai tinkamą koduotę, toje kalboje ir valstybėje priimtus matavimo vienetus ir jų žymenįs, datos, laiko ir kitus formatus) vadinamas programinės įrangos...

- A** lokalizavimu;
 - B** vartojimu;
 - C** vertimu;
 - D** leidimu naudotis.
- 49.

Vienas iš informacinės visuomenės¹ bruožų yra elektroninio valdymo visuomenėje įdiegimas (elektroninė valdžia, elektroninė vyriausybė). Nurodykite dar du informacinei visuomenei būdingus bruožus.

Atsakymas 1. Elektroninis mokymasis.

2. Elektroninis verslas.

50.

Julija nori iš savo svetainė² iđėti interneite viešai paskelbtą kito autoriaus straipsnį. Ar ji gali tai padaryti nepažeisdama autoriaus teisių? Pasirinkite teisingą atsakymą.

- A Gali, jei nurodys autoriaus vardą ir leidėjo, kuris išleido šį straipsnį, pavadinimą.
- B Gali, jei turės autoriaus ar leidėjo, kuris išleido šį straipsnį, leidimą.**
- C Gali, nenurodydama autoriaus bei leidėjo, nes naudos straipsnį ne komercijos tikslais.
- D Gali, nenurodydama autoriaus bei leidėjo, nes interneite skelbiami autoriniai straipsniai néra autorių teisés saugomi objekta.

51.

Saulė parašė Audronei laišką (pateiktas siunčiamo laiško tekstas).

Labas, Audrone,
siunčiu tau paveikslėlį mūsų pranešimui.
Lauksiu patvirtinimo, kad gavai.
Pagarbai
Saulė

Audronė atvérė žiniatinklyje jai atsiųstą Saulės laišką (pateiktas gauto laiško tekstas).

Labas, Audrone,
siunèiu tau paveikslélá mûsø praneòimui.
Lauksiu patvirtinimo, kad gavai.
Pagarbai
Saulé

Ką patartumėte Audronei, kad ji galėtų matyti neiškraipytą laiško tekstą?

Atsakymas _____ Pasirinkti tinkamą koduotę.

Parinkite tinkamą pateikto teiginio pabaigą.

Teisės terminą, nusakantį susitarimą, kuriuo autoriaus teisių turėtojas (pvz., programos platintojas) suteikia teisę naudotojui atlikti kuriuos nors veiksmus su programa (arba duomenų baze) ir suteikia teisę naudoti tą programą (arba duomenų bazę), vadiname...

- A** licencijos sutartimi;
- B** vartojimu;
- C** vertimu;
- D** leidimu naudotis.

52.

Mantas nori į savo svetainę iđėti interneite viešai paskelbtą Lietuvos Respublikos AUTORIŲ TEISIŲ IR GRETUTINIŲ TEISIŲ ĮSTATYMA. Ar jis gali tai padaryti nepažeisdamas autoriaus teisių? Pasirinkite teisingą atsakymą.

- A** Negali, nes teisės aktus viešai skelbti turi teisę tik valstybės institucijos.
- B** Negali, nes teisės aktai viešai skelbiami tik specialiaame „Valstybės žinių“ laikraštyje.
- C** Gali, nes teisės aktai nėra autoriu teisės saugomi objektai.
- D** Gali, jei turės Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos leidimą.

53.

El. paštu gauta pasirašyta sutartis. Kas leidžia nustatyti, kad gautos sutarties turinys nepakeistas po pasirašymo?

- a) dokumento formatas (pdf)
- b) dokumento sudarymo data
- c) elektroninio pašto adresas
- d) elektroninis parašas

Aprašykite tinklaraščio (angl. blog)

struktūrą –

Tinklaraščiams priskiriamos specializuotos interneto svetainės arba bendrijų svetainių sritys, kuriose talpinamos dažnai rašomos publikacijos, išdėstytos chronologine tvarka, kuriose autorai, vadinančių blogeriai (tinklaraštininkai), išsako savo mintis, aprašo įvykius, pastebėjimus, skleidžia savo idėjas ir pažiūras.

Kompiuteryje veikianti programa be vartotojo žinios išsiunčia laiškus visiems jo elektroninio pašto adresatams.

Kenkėjška programa, virusas, kompiuterių / failų / programų virusai.

Kaip vadinamos tokio tipo programos?

Reikia nuolat naudoti antivirusinę programą; nesisiųsti programų iš nepatikimų šaltinių; nenaudoti piratinės programinės įrangos; nenaudoti nepatikimų duomenų perdavimo įrenginių.

Kaip vadinamas tokio tipo programų?

Reikia nuolat naudoti antivirusinę programą; nesisiųsti programų iš nepatikimų šaltinių; nenaudoti piratinės programinės įrangos; nenaudoti nepatikimų duomenų perdavimo įrenginių.

Paauskinkite, kaip debesų kompiuterija padeda išsaugoti duomenis.

Debesyse daromos rezervinės kopijos ir tuo nereikia rūpintis naudotojui.

Autorių turtinės teisės galioja 70 metų po:

- a) autoriaus mirties;
- b) autoriaus turtinių teisių pardavimo;
- c) kūrinio sukūrimo;
- d) kūrinio paskelbimo.

Pateikiamas keturių tinklaraščio įrašų temos. Kuris iš įrašų pažeidžia saugaus informacijos teikimo viešoje erdvėje nuostatas?

- a) „Kaip aš sudarau savo slaptažodžius“
- b) „Kurias šalis esu nors kartą aplankęs“
- c) „Mano namų interjero nuotraukos“
- d) „Paskutinės perskaitytos knygos aprašymas“

Pateikite du elektroninio verslo paslaugų pavyzdžius.

Internetinės parduotuvės, aukcionai, bankininkystė, paslaugų užsakymas (pvz., lėktuvų bilietai, viešbučiai)

Kuo naudojantis galima prisijungti prie elektroninės valdžios vartų?

- A** El. banku.
- B** El. pašto programa.
- C** Socialinio tinklo paskyra.
- D** Vairuotojo pažymėjimu.

Elektroninis parašas gali būti panaudotas:

- A** pasirašant elektroninę sutartį;
- B** jungiantis prie socialinio tinklo paskyros;
- C** jungiantis prie el. pašto paskyros;
- D** pasirašant knygą gerbėjui.

Kaip vadinamos turtinės ir asmeninės neturtinės menininko teisės į jo sukurtą meninį kūrinį?

Autorių teisės.

Paaiškinkite, kokios programos vadinamos *Trojos arkliu*.

Taip vadinami kompiuterio virusai, naudojami pakenkti, duomenims pavogti.

Parašykite dvi savybes, kurios būdingos itin saugiam slaptažodžiui.

Turi būti ne trumpesnis kaip 8 simboliai; turi būti sudarytas ne tik iš raidžių, bet tame turi būti skaitmenų ir kitų simbolių; turi būti įsimenamas jo neužsirašius; turi būti sunkiai atspėjamas.

Nurodykite bet kuriuos **du standartinius** elektroninio pašto programos laiškų aplankus.

Gautų laiškų; išsiųstų laiškų; ištrintų laiškų; juodraščių, siunčiamų laiškų.

Pateikite du pavyzdžius informacijos, kurios skelbimas socialiniame tinkle gali kelti pavojų paskyros savininkui.

Pateikiant informaciją apie įsigytus daiktus; skelbiant adresą; pateikiant namų aplinkos nuotraukas; paskelbiant apie išvykimą atostogauti.

Trumpai aprašykite, kaip šiuolaikiniuose kompiuteriuose, kuriuose naudojama operacinė sistema (pavyzdžiui, *Windows 7 NTFS*), galima apsaugoti informaciją nuo ištrynimo ar pakeitimo?

Failų tvarkymo sistema (NTFS) padeda kontroliuoti naudotojų teises į failus ir aplankus.

Naudojant NTFS, administratoriaus teises turintis asmuo, gali suteikti kiekvienam naudotojui ar naudotojų grupei skirtinges teises.

Kur rekomenduojama saugoti atsargines failų, aplankų kopijas norint apsaugoti informaciją kompiuteryje nuo praradimo?

Kitame diske nei failų ir aplankų originalai.

CD, DVD, išoriniuose diskuose, naudojant debesų technologijas.

Kas yra **Trojos arkliai**?

- A. Nedidelės programos, kurios prisijungia prie kitų kompiuterio programų ir, joms pradėjus veikti, ima kenkti kompiuteriui.
- B. Savarankiškos programos, kurios sparčiai dauginasi nukopijuodamos save į kitas informacijos laikmenas ir kitus kompiuterius.
- C. Programos, kurios paprastai nesidaugina kompiuteriuose, bet atveria kelią piktavališkam jsilaužimui į kompiuterius.
- D. Programos, skirtos reklamuoti tam tikrus produktus ar paslaugas ir, kuriomis veikiant, iškylančiuose languose siūloma pirkti prekes.

Nepageidaujami elektroniniai laiškai vadinami _____ brukalu _____ (pateikite lietuvišką pavadinimo atitikmenį).

Apibūdinkite vienu sakiniu viruso **kirmino** pagrindinę savybę.

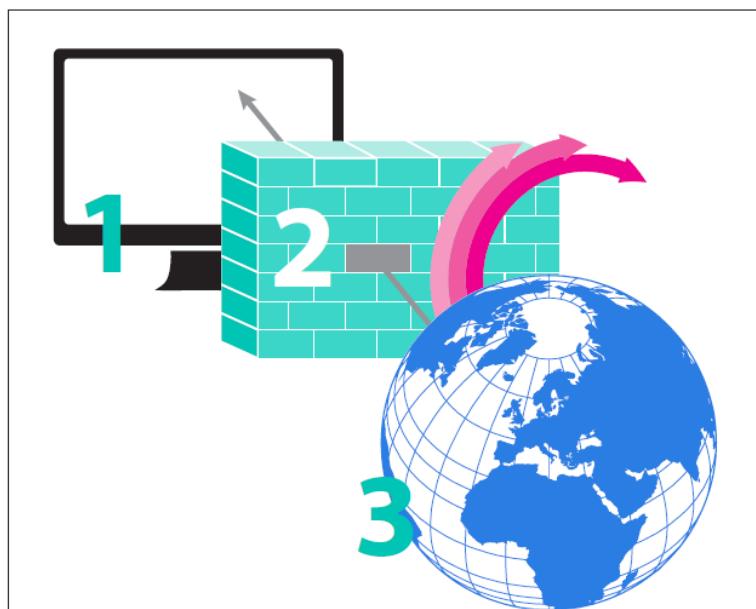
Sugeba daryti paties savęs kopijas.

Sparčiai dauginasi.

Gavote keistą elektroninį laišką. Adresatas Jums nežinomas, o laiško temoje rašoma: „Iš ID kodo mes nustatome Jūsų kelią į sékmę. Parašykite mums.“ Kokie Jūsų veiksmai?

- A. Persiūsite šį laišką draugams.
- B. Nusiūsite ID kodą laiško siuntėjui.
- C. Atversite laišką ir jį perskaitysite.
- D. Ištrinsite laišką jo neperskaitę.

Kokia informacijos apsaugos priemonė vaizduojama paveikslė?

- A. Informacijos apsauga nuo elektroniniu paštu plintančių virusų.
- B. Kompiuterio apsauga nuo nepažįstamų programų naudojant užkardą.
- C. Informacijos šifravimas ir kodavimas siekiant ją apsaugoti.
- D. Interneto ryšio išjungimas dėl galimų ar esamų virusų.

Pabaikite sakinį:

Asmenį identifikuojantys ir su juo susiję duomenys (vardai, registracijos vardai, slaptažodžiai, liudijimai, adresai, telefono numeriai, darbovietai pavadinimas, socialinio draudimo numeris, mokėjimo kortelių numeriai ir kt.) vadinami _____ asmens duomenimis.

Slapukai tai:

- A. Duomenų rinkinys, kurį interneto naršyklės išsaugo kompiuteryje ir interneto svetainėse.**
- B. Duomenų rinkinys, kurį interneto naršyklės siunčia į paieškos svetaines.**
- C. Kompiuterio programos, renkančios prisijungimo prie interneto svetainių informaciją.**
- D. Asmeninė naudotojo informacija, saugoma interneto svetainėse.**

Naudodamiesi interneto paieškos sistemo, suraskite interneto svetainę, kurioje publikuojamas **Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas**. Naudodamiesi šio įstatymo tekstu, atlikite užduotis ir atsakykite į klausimus:

- A. Užrašykite svetainę, kurioje radote įstatymą, adresą:** _____ **www.lrs.lt**
- B. Pateikite du asmens duomenų pavyzdžius:** _____ **Asmens kodas, adresai, telefono numeriai, darbovietai pavadinimas, socialinio draudimo numeris, mokėjimo kortelių numeriai, religiniai įsitikinimai, kultūriniai asmens bruožai ir kt.**
- C. Įvardykite pagrindinį įstatymo tikslą:** _____ **Ginti žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumo teisę tvarkant asmens duomenis.**
- D. Kada galima be subjekto sutikimo naudoti asmens tapatybės kodą?** _____ **Įstatymu nustatytais atvejais, kai būtina užkirsti kelią nusikalstamoms ar kitoms neteisėtomis veikoms arba būtina jas tirti.**
Kai jie yra reikalingi bylai nagrinėti teisme.

Kuris iš toliau išvardytų objektų yra saugomas **Lietuvos Respublikos autorų teisių įstatymo**?

- A. Valstybinė vėliava.**
- B. Liaudies meno kūrinys.**
- C. Piniginiai ženklai.**
- D. Žemėlapiai.**

Apibūdinkite universaliojo adreso http://www3.lrs.lt/dokpaieska/forma_l.htm dalis:

http:// – protokolas, naudojamas saityno duomenims persiųsti;

lrs.lt – kompiuterio (serverio, srities), kuriame yra adresuojamas objektas, vardas.

dokpaieska – aplanko, kuriame yra objektas, vardas.

forma_l.htm: – objekto (failo) tinklapio vardas

Užpildykite pateiktos lentelės trečią stulpelį – jei sutinkate, kad objekto **autorij** teisės saugomos, išrašykite „Taip“, jei nesaugomos – „Ne“.

Eil. Nr.	Objektas	Taip / Ne
1.	Išvestiniai kūriniai, sukurti pasinaudojus kitais literatūros, mokslo ir meno kūriniais (vertimai, inscenacijos, adaptacijos, anotacijos, referatai, apžvalgos, muzikinės aranžuotės ir kt.).	t
2.	Pastatų ir kitų architektūros statinių eskizai, sodų ir parkų projektai.	t
3.	Teisės aktai, oficialūs administracinio, teisinio ar norminio pobūdžio dokumentai.	n
4.	Įprastinio pobūdžio informaciniai pranešimai apie įvykius.	n
5.	Kompiuterio programa, įskaitant pradinę projektinę medžiagą.	t
6.	Fotografijos kūriniai ir kiti analogiškais fotografijai būdais sukurti kūriniai.	t
7.	Kalbos, paskaitos, pamokslai ir kiti žodiniai kūriniai.	t
8.	Idėjos, procedūros, procesai, sistemos, veiklos metodai, koncepcijos, principai, atradimai.	n

Naudotojams komercinės kompiuterių programos parduodamos pagal tam tikrą licenciją. Kas dažniausiai būna nurodyta licencijoje?

Kompiuterių, kuriuose gali būti įdiegta programa, skaičius.

1. Naudotojų skaičius.
2. Kiti atsakymai: gali būti nurodytas programos galiojimo terminas, draudimas kopijuoti, programos paleisties ribotas skaičius, gamintojas.

Išrašykite savokas *vikis, socialinis tinklas, tinklaraštis* į tinkamas vietas.

Autoriaus nuomonei, požiūriui išsakyti skirtas _____ tinklaraštis, _____ socialinis tinklas _____, skirtas bendrauti, o _____ vikis _____ sudaro galimybę autoriu i dalytis savo žiniomis su viso pasaulio naudotojais.

Motiejus asmeniniame tinklaraštyje paskelbė savo kūrybos eileraščius. Po kiek laiko jis vieną iš eileraščių su nenurodytu autoriumi rado klasės draugo tinklaraštyje. Paklaustas, kodėl taip pasielgė, klasės draugas atsakė, kad prie Motiejaus eileraščių nebuvo autorystės ženklo.

1. Apie kokį ženkį kalbėjo klasės draugas? Užrašykite ar nupieškite ji:

Klasės draugas turėjo omenyje autorij teisių apsaugos ženkli. ©

2 tsk.

2. Ar Lietuvos Respublikos autorij teisių ir gretutinių teisių įstatymas saugo tinklaraštininkų kūrinius?
Taip.

1 tsk.

Išvardykite pirmosios kartos interneto technologijos (*Web1*) ir antrosios kartos interneto technologijos (*Web2*) pagrindinius bruožus:

A. *Web1* pagrindinis(-iai) bruožas(-ai):

Centralizuotas svetainės turinio valdymas.

Svetaines kūrė, pildė informacija specialistai – tam reikėjo specialių žinių ir gebėjimų.

1 tšk.

B. *Web2* pagrindinis(-iai) bruožas(-ai):

Interneto naudotojai gali keisti svetainių turinį, jį pildyti.

1 tšk.

C. Pateikite *Web2* saityno pavyzdjį:

Socialiniai tinklai, tinklaraščiai, vikis, jvairios turinio valdymo sistemos, straipsniai su komentavimo galimybe ir pan. Taip pat gali būti išrašyta konkrečios svetainės pavadinimas – www.facebook.com, www.klase.lt ir pan.

1 tšk.

D. Trumpai apibūdinkite, kas yra „komentatoriaus atsakomybė“.

Komentatoriaus atsakomybė – komentatorių atsakingas požiūris į rašomus komentarus – nevalia ižeidinėti, šmeižti, rašyti netiesos; žeminti dėl jvairių įsitikinimų; rašyti komentarus, prieštaraujančius valstybės įstatymams. Kiekvienoje svetainėje galima rasti skyrių apie komentatorių atsakomybę.

Komentatorių atsakomybė – taisyklų, skelbiamu svetainėje, rinkinys. Jose nusakoma pagrindiniai tinkamo (teisėto) komentavimo principai.

1 tšk.

Kokia elektroninio parašo paskirtis?

- identifikuoti pasirašusįjį asmenį (kas pasirašė?);
- užtikrinti, kad informacija dokumente nebuvo pakeista po pasirašymo (kas pasirašyta?)

Pateikite du elektroninio parašo naudojimo pavyzdžius.

Elektroniniu būdu teikiant prašymus valstybinėms institucijoms.

1. Elektroniniu būdu sudarant privačius sandorius, kai abi šalys dėl to sutaria.

2. Jungiantis prie elektronines paslaugas teikiančių interneto portalų (gali būti įvardintos konkrečios svetainės, pvz., SODRA, viešųjų pirkimų ir kt.)

Asmenims pateikiant skundus elektroniniu būdu viešojo administravimo subjektams.

Patvirtinant elektroninį laišką.

Kokiomis savybėmis pasižymi **elektroninės paslaugos**? Įvardinkite tris savybes.

Elektroninės paslaugos pasižymi tokiomis savybėmis – elektroninių ryšių naudojimas, paslaugos teikimas per atstumą, paslauga teikiama tik pateikus asmens prašymą.